

FOR YOUR CONSIDERATION

WE WISH especially to call the attention of our readers to the articles under the title "La Situacio en Meksiklando." These were received March 27th, and so are recent and accurate. As a demonstration of the advantage of the international language they should be called to the attention of the local editors throughout the country, for whom each local "samideano" should make a translation. Also we hope that many will send this to the editors of some of the great review magazines. No other magazine in the country could give their readers what we have given here. Any one of them could send to Mexico, at great expense, an American writer, who would not be able to get in intimate touch with the real situation; or could secure an article in Spanish and by means of translation give it to their readers in a less accurate form; while we by means of Esperanto are able to present to our readers, both American and of every other nationality, the intimate viewpoint of fellow-esperantists just as it was written by them. The first article is by a Mexican, personally known to us, who has requested that his name be omitted. The second is by one who has lived many years in this Republic to the south of us, and whose veracity we can vouch for, who also requests that his name be suppressed, because he is engaged in an important field of work. The third is in the form of a letter duly signed, but because the others were to be printed unsigned, this also is given without signature. In obtaining these up-to-date items for the magazine, we feel that we have taken an advance step in Esperanto journalism. If you, the readers, agree with this view, we shall make plans for similar timely articles for future numbers.

Will you co-operate for a big propaganda number? We propose to publish for the next number (May) a really fine propaganda number of *Amerika Esperantisto*. Without materially reducing the amount of literature given, we plan to add enough pages to give several pages of articles in English about Esperanto, to give the elements of the language, a full descriptive book list to demonstrate to

sceptics that Esperanto has a big literature, and other matter to convert the unbeliever. This will cost us about double the usual expense, but at the rate new subscribers have been coming in this will not cause any depression. The reason we want co-operation is, that there will be no especial benefit in publishing this propaganda number unless several thousand extra copies are printed and put into the hands of non-esperantists. To a certain limit we can do the printing without co-operation, but we can not put them into the right hands, however willing we might be, for the Post Office Department does not permit a publishing company to distribute its magazine freely, in fact the department insists that a magazine shall, under any circumstances, receive at least half the regular price. Also we are not allowed to print many more than the number for which we actually have orders. We are, therefore, asking you to have sufficient faith in the propaganda number we are preparing, to pay in advance right now for several thousand copies of the May number. In lots of ten or more we will send them to you for five cents each if your order is received before the presses stop turning the first day or so of May. The forms will not be held and there will be no reprinting. Please fill out the blank to be found elsewhere in this number and mail to us today.

Certain sections of the country sometimes complain that they are not given due notice in the news columns. This is the fault, not of the editors, but of the Esperantists in these sections. The news items are made up from facts known to us by orders sent in for books, by membership returns in the Association, or by items sent direct to the editors by councilors, local secretaries or other officers. Any item of interest concerning groups and societies, state organizations, etc., will be printed. These may be sent in Esperanto or English, although our system requires translation of English items in order that they may be read by our foreign subscribers and for review in other Esperanto magazines, while the foreign news is translated from foreign sources in order that even the non-esperantist in America may know how wonderfully the movement is

progressing elsewhere. But any organization, local or international, that asks the readers of *Amerika Esperantisto* to join and pay dues into its treasury, must furnish proof that it is of worth before it is admitted to these columns. Any international organization must furnish names of its officers, both in America and elsewhere, if it already has American officers, if not, at least its European officers. With this rule in force, our readers may be assured that any reading notice of any organization is trustworthy, and that any organization announced has been started with worthy intentions and by trustworthy Esperantists, whether or not it succeeds. These requirements are but just to both the reader and the organizer, and we hope both will realize that it is our desire at the same time to give all possible publicity to genuinely good movements and to give protection to our readers.

Possibly it is somewhat egotistic, but we feel compelled to follow the example of the somewhat "larger brothers" in the journalistic field and show all our readers what some of our subscribers think of *Amerika Esperantisto* under its present management; therefore we are printing below a few out of the many similar letters lately received. We are doing this

partly also to show prospective contributors what previous things have been praised, in order to guide them in future contributions.

Just one word more: As the Esperantists throughout the country now hold the common stock of this company in varying quantities, and as there are only a few shares left unsold of that which was taken over under trusteeship from the former owner, and still other Esperanto societies and individuals will wish to own a part of this company, we have decided to establish at the office an exchange by which any stock-holder desiring, because of temporary financial strain, to part with his holdings, and those desiring to purchase, may both be accommodated. This will be done without any commission or other charge. At the present time the market price for the shares of common stock is \$1.00 a share, the price first announced for the trustee stock. After the trustee stock is all sold, the price will unquestionably increase, and will be announced from time to time as any stock is offered for sale. It may be of interest to the Esperantists in general to know that when this trustee stock is disposed of no individual will hold a majority interest in the company.

AMONG OUR READERS

WE QUOTE BELOW from some letters received within the last two weeks from various readers of *AMERIKA ESPERANTISTO*. These communications indicate a very pleasant attitude toward the magazine, which we hope is shared by those who did not have occasion to write to us recently, or who simply dictated a hasty order for books or subscriptions without having time to add a word of more personal nature. We especially call the attention of future contributors of manuscripts to the indication here given of what kind of contribution appeals to our readers.

Here is a suggestion for contributors who enjoy writing or translating that peculiarly American product, the lively short story:

"The March number of *AMERIKA ESPERANTISTO* maintains the high standard which you have set. It is newsy and

bright on every page. Especially do I like the stories which bristle with vivacious conversation, such as "Interrompita Rakonto," and "La Radiko de Malbono." It is also quite interesting to read stories from foreign authors, such as "La Forgezemaj Novaj Geedzoj."

To Esperantists interested in scientific, sociological or philosophical matters, the following paragraph contains a suggestion well worth following, and we hope that it will increase the number of serious articles which *AMERIKA ESPERANTISTO* is able to publish:

"The March number of the magazine is quite up to expectations. I am satisfied that our journal now compares favorably with the very best; certainly in the typographical make-up it excels. I like the short verse which you are publishing, and I find the page devoted to book reviews very interesting. I should like to see a serious article now and then, one treating some social or political—broadly speaking—question, or discussing some phase of the world's work. In a word, I

think the magazine is a little too 'literatura' and not sufficiently 'informa.'

Following is a word of commendation from a well-known European Esperantist, which also contains promise of a forthcoming contribution to which we shall look forward with much interest:

"La 6-an n-ron de AMERIKA ESPERANTISTO ni ankaŭ ricevis,—ankoraŭ de la unua fojo ĝi faris al ni tre belan impreson: la papero, la redaktado, entute ĉio estas tre plaĉa kaj bonaspekta. Vera revuo! Mi penos sendi en baldaŭa tempo por enpresi en ĝi ion en ĥulgara lingvo."

Here is a paragraph whose sentiments we hope our "estontaj" contributors will make possible of repetition every month:

"I want to congratulate you on the excellence of the March ESPERANTISTO. It is so well balanced and so generally interesting that I can think of no special feature which is to be selected as more pleasing than the others. I do not see all of the other journals, but I feel very sure that ours is going to hold the first place."

That our advertising pages are also of value to our readers is indicated by the very tangible proof in the following paragraph; and incidentally we may add that our advertisers themselves are informing us that the subscribers to AMERIKA ESPERANTISTO are communicating with them in a very satisfactory manner:

"Am glad to hear you like the 'Hammond.' I have ordered one myself, Mentioned in my correspondence with the firm that their support of Esperanto was a great inducement."

Here is an indication of opinion so enthusiastic in its character that the writer needed to break into Esperanto in order to give full expression of his sentiments:

"I don't see how the style of your journal could be improved. I think that there ought to appear in every number at least one of each of two kinds of articles; dialogue and some things of a more advanced nature, but (the latter) in both Esperanto and English in parallel columns. There are few esperantists who are so far advanced but that they can learn something from either of these two forms, and most of them are too busy to hunt up the dictionary for assistance in translating an overdifficult article, and they do not receive the full benefit intended. Ĉiunokte ni povas apenaŭ atendi ĝis kiam via bonega gazeto alvenas, kaj mi tute ne scias kiel iu povus plibonigi ĝin."

A suggestion to readers as well as to contributors appears in the following paragraphs, and we hope that all wishing to have any syntactical points commented upon in the Department for Beginners will not fail to so notify the "Redakcio:"

Relative to the "Esperantisto" in its new clothes, I think I voice the sentiments of all the subscribers in this city when I say it grows more worthy and delightful. As to suggestions for improvement I personally have none to offer, except that the printer refrain from numbering the pages of each issue as a unit, rather than as a continuation of the preceding issue.

In my opinion, the department, "For the Beginner" will prove most invaluable not only for the beginner, but also to the general reader who is honest with himself and is willing to be reminded of some of his own inaccuracies, even though he considers himself as being far ahead of the beginner. Personal acquaintance with several members of the Boston Symphony Orchestra is my authority for saying that the skilled musicians of that organization commence their daily practice with an hour's practice of simple scales; the very occupation of the beginner. And so let this department "For the Beginner" be the scale practice of us all.

The articles in the last two numbers of the magazine seem to me to possess real literary worth, as well as affording one an opportunity to read Esperanto. And between the lines I see indications of the editors' desire for high quality of diction and syntax. I am particularly pleased that the contents of the magazine, as well as the name, are largely American. I hope the magazine will receive the support it should, with the result that we may have more pages of just such material as is in the last two numbers.

I am particularly pleased with the "Book Reviews" department, for it keeps me in touch with current works, and in a way that gives me some knowledge as to whether or not they are what I need or should have. In the ordinary list of books I have no means of knowing whether I want the books or not. This department relieves one of much anxiety and apprehension. Vivu la "Book Reviews!"

It is unnecessary for me to say that the "Foreign News" appeals to me as being a most valuable portion.

In fact, the magazine in its entirety is most satisfactory to me, and I shall certainly do my part to secure more subscribers in order that it may become larger, and—consequently—better.

LA SITUACIO EN MEKSIKLANDO

Ĉar la tagjurnaloj usonaj kaj ankaŭ eŭropaj multe raportas kaj diskutas pri aferoj meksikaj, tamen ĉiuj donas mal-similajn raportojn kaj opiniojn, la direk-cio de Amerika Esperantisto opiniis ke es-tos tre interese ricevi per Esperanto nova-jojn kredindajn, rekte el la lando mem, kaj verkitajn de enloĝantoj en Meksiklan-do; ne nur de ĵurnalistoj aŭ raportistoj ĵus irintaj tien, kiuj devus resti "ekste-ruloj" al aferoj, kaj kies raportoj devas esti tradukitaj, eĉ se ili povas unue ri-cevi ion da novaĵo en la loka lingvo. La direk-cio ankaŭ opiniis ke estus interese legi novaĵojn aŭ artikolojn en la vortoj mem de la verkintoj, se tiuj verkintoj pe-vus libere skribi rekte al ni.

Tial, ni skribis leterojn al kelkaj es-

perantistoj meksikaj, petante ke ili sendu al ni artikoletojn pri la vera stato de afe-roj en sia lando, kaj ĉi sube ni publikigas la verketojn ricevitajn ĝis la tago kiam komencis la presado de Amerika Esperan-tisto. La redakcio kaj direk-cio de Amer-ica Esperantisto ne estas respondaj pri la opinioj, konkludoj, k. t. p. esprimataj en ĉi tiuj komunikajoj. Oni povas vidi ke la verkintoj mem ne tute konsentas pri aferoj. Kompreneble, ni presigas nur pseŭdonimojn al la artikoletoj, laŭ peto farita al ni. Fine, ni esprimas koran dan-kon al la meksikaj samideanoj, kiuj tia-manlere helpis al ni doni al la mondo ĉi tiun interesegan kaj gravegan pruvon pri la praktika utileco de la internacia ling-vo Esperanto.—La Redakcio.

LA VERO PRI LA REVOLUCIO MEKSIKA.

LA MEKSIKA revolucio estis nas-kita pro diversaj kaŭzoj, kelkaj justaj, kelkaj maljustaj. Oni po-vas diri ke la precipaj estas la grandaj trouzadoj de povo de iuj ŝtate-straroj, tiel ke dum la ĵus pasintaj elek-tadoj sendube ne estis sufiĉe da libereco. Efektive, post la elektadoj ekkomencis maltrankviliĝi la politika maro, kaj oni diras ke multaj personoj proponis al Gene-ralo Bernardo Reyes ke li estu la ĉefo de grandega revolucio fondita sur la amo de la armeo al Generalo Reyes, sed ĉi tiu ri-fuzis. Alia kaŭzo estas la malliberigo de Madero en San Luis Potosi, kiu ekscitis eĉ pli multe la sentojn kaj donis al la nuna ĉefo de la revolucio pli grandan gravecon ol li alie havas.

Nuntempe la revolucianoj estas multaj, kaj multaj ankaŭ estas la ŝtatoj en kiuj ili estas disvastigitaj. Kiel ĉiam okazas en similaj cirkonstancoj, ĉiuj, kiuj havas pro la kialo kaŭzojn por esti malkontentaj kontraŭ la estraroj (kaj inter tiuj estas multaj ŝtelistoj, banditoj kaj senmoralaj homoj) malfeliĉe profitas iun ajn okazin-taĵon por ribeli kaj sin nomi "revolucia-noj." En kelkaj meksikaj ŝtatoj la vera revolucio ne ekzistas, estas nur grupoj da

banditoj, kiuj ŝtelas ĉion, donante "kvi-tancon" kiu estos valora "klam la revolu-cio triumfos." Oni komprenas perfekte ke ĉi tiu malbonaĵo ne estas evitebla en la nuna stato de aferoj en Meksiklando.

La sudusonaj tagjurnaloj trograndigas la triumfojn de la revolucianoj. Legante ilin, oni devas, por scii la veron, demeti naŭ dekonajn kaj kredi la restaĵon. Certe estas ke la revolucianoj kelkfoje gajnis la batalojn sed ĝenerale la fidelaĵ militis-toj ĉiam triumfis.

La posedaĵoj de alilanduloj estas tut-ĝenerale respektataj; ĝis nun oni ne ob-servis malagrablajn atakojn al la diver-saj alilanduloj. Pro tio, kaj pro la sen-disputaj sentoj patriotaj de la meksika-noj, ne konsentebla estus usona aŭ alilan-da interveno sen deklaracio milita.

Verege estas ke la meksikanoj tute ne satas la eternan prezidantecon de Porfirio Diaz, kaj ne malpli vere estas ke Viciprezi-danto Ramon Corral ne estas amata de la popolo por tiel altranga oficio; speciale en la ŝtato Sonora, kie li estis guberniestro, li estas varme malamata. Sinjoro Jose Y Limantour, la ministro de financoj, kaj Generalo Bernardo Reyes estas du altaj politikaj personoj, kiuj havas bonegajn

simpatiojn en Meksiklando; la unua ĉe la studentaj junuloj kaj la dua ĉe la armeo. Estas kredeble ke, se novaj elektoj okazus, unu el ili estus kandidato por la prezidanteco kaj la alia por la vicprezidanteco.

La sintenado de Prezidanto Diaz, lia neforlasado de la prezidanteco kiam estis oportune, ĉar li aŭ liaj konsilantoj ne volis tian eksigon, preskaŭ detruis lian gloron. Se li estus eksiginta, lia plej granda merito, tio estas, la paco, estus ankoraŭ netuŝita kaj li ankoraŭ restus en la koro de ĉiu meksikano kiel la plej granda figuro nuntempa. Se li estus irinta al Eŭropo, ĉiel kaj ĉie li estus trovinta nur aplaŭdojn kaj ĝentilaĵojn. Kiam li estus reveninta al Meksiklando, ĉiuj grandege respektus lin, kaj liaj lastaj tagoj finiĝus ĉe sia patrujo, kie la meksikanoj glorigus lin entuziasme. Sed li ne volis. . . . Plie, en Meksiklando oni diras ke ne estis li mem, kiu tion ne volis. Lia amikaro, la amikaro kiu ĉiel profitus ĉion, ne povus permesi al maljunulo, al malforta maljunulo, forlasi la prezidantecon . . . la sola ilo per kiu ili povus esti fortaj kaj grandaj. Estas vere ke Porfirio Diaz estas ankoraŭ forta, sed esti forta kiel

“homo” ne estas same kiel esti forta kiel “prezidanto;” ĉi tio postulas pli multe da energio, la tutan inteligentecon kaj la lertecon de matura homo, ne nur de maljunulo. Prezidanto, reĝo aŭ imperiestro, ĉiuj devas esti io plu ol simplaj “fortaj maljunuloj.” La sintenado de Diaz ne permesis ke la popolo elektu vicprezidanton; kontraŭ la tutan ĝenerala opinio li subtenis S-ron Corral: jen alia eraro.

Nun la malbonaĵoj jam falis sur la republikon. Estas nekredeble ke la revolucio triumfos; sed kiom da vivoj perditaj, kiom da mono elspezita, kiom da energio nuligita! La revolucio ne triumfos, estas eĉ eble ke ĝi baldaŭ finiĝos, sed la Meksiklando poste ne estos la sama. Ĝi ne estos tiu progresema lando tute paca kaj industria. Meksiklando denove bezonos pli ol tridek jarojn por rehavi la antaŭan reputacion. La revolucio estas trograndigata, sed malgraŭ tio ĝi estas la krio de popolo, kaj la krio de popolo aŭdiĝas per forto. Ni tion jam kelkfoje vidis en Meksiklando. Ne vane oni diras ke la voĉo de la popolo estas tiu de Dio. Li volu ke la revolucio malaperu baldaŭ en Meksiklando!

Meksikano.

LA AFEROJ EN MEKSIKLANDO

Militado Ekzistas

SENDUBE regas stato milita en la bela Meksika lando. Ĝi ne estas malgranda kaj loka levigo de malkontentuloj; nek sole afereto de rabistoj dezirantaj posedaĵojn. La milito jam daŭris dum kvar monatoj, de la 20a de novembro pasinta, kaj nuntempe estas pli forta kaj pli disvastigita ol iam ajn antaŭe. Oni mortigis pli multe da viroj ol mortis el la usonanoj dum la milito kontraŭ Hispanujo. La registaro jam sendis tiom da soldatoj al la Chihuahua ŝtato, ke verŝajne oni ne kuraĝas forsendi pli multe el la centra parto de la respubliko, tamen oni ne povas eĉ ekhaltigi la movadon. Estas bandoj revoluciaj malpacigantaj preskaŭ ĉiun el la dudek sep ŝtatoj de la respubliko. La plimulto el la popolo simpatias je la principoj de la partio Madera, kvankam ne ĝis armigo kontraŭ la registaro.

La Kaŭzoj

Kompreneble estas multaj kaŭzoj, sed jen estas la plej gravaj:—

1. La aŭtokrata registaro de Diaz.
2. La komuna kredaĵo ke la popolo ne ricevis siajn rajtojn ĉe la elektoj.

Ou estas vere aŭ nevere ke la registaro Diaza estis la plej bona, enkondukante la prosperecon en la landon, la popolo opinias ke la prezidanto estas malsincera, ĉar li daŭris dum tridek jaroj en la prezidanta seĝo, kvankam li proklamis sin favora al la ne-reelekto je la tempo, kiam li komencis teni la oficon. La meksikanoj konsideras sin indaj kaj kapablaj partopreni en aferoj publikaj, kaj opinias ke ili rajtas fari tion, tial ili batalas por obteni tian rajton.

La Rezultatoj

La rezultatoj ankoraŭ ne estas tiel ĝeneralaj, nek tiel seriozaj, kiel oni povus supozi. La ribeluloj prenis nenium ajn

grandan urbon. Ili ne havas militistaron escepte ĉe la norda parto de la ŝtato Chihuahua, kaj ĉi tiu militistareto ne povas komuniki kun la aliaj bandoj klopodantaj ĉe multaj diversaj malproksimaj lokoj. Oni nek interrompis grave la komercon, nek la okupojn kutimajn, nek la fervojojn, poŝtojn, telegrafojn, k. t. p., escepte nur loke kaj dum malmultaj tagoj. Tamen se la nuntempe kriplita transportado daŭrus dum kelkaj semajnoj, tio malhelpus la portadon de eksplodiloj kaj karbo, ĉesigus ĉiun minan okupon kaj fabrikan, kaj miloj da viroj estus senokupaj, malkontentaj kaj dangeraj.

La Estonteco

Ne ŝajnas kredeble ke la revolucio sukcesos. Al la ribeluloj mankas sperta milita ĉefo, kiu havas aŭtoritaton. Ili ne havas disciplinitan militistaron, nek eĉ organizitan aron da soldatoj, nek artilerion. Ili ne povos obteni kartoĉojn kiam tiuj, kiujn ili nun havas, estos konsumitaj, nek

monon krom tiom, kiom ili kaptos, nek krediton. Plej grave estas ke ili ne estas unuigitaj inter si; kaj ĉiam malhelpas ilin la agoj de rabistoj kaj malbonuloj, kiuj faras el la malpaca ŝtato okazon por ŝtalo kaj rabado.

Tamen, la registaro ŝajnas esti tute nekapabla ĉesigi la ribelon. La oficiroj de la militistaro estas kapablaj, bondisciplinitaj kaj fidelaj, sed la soldatoj estas tre malbonaj kaj ne egalas la ribelistojn. La militistaro ne estas sufiĉe granda por defendi la ĉefajn urbojn, protekti la fervojojn, ataki kaj sekvi la multajn bandojn de la ribelistoj; samtempe oni ne povas varbi pli multe da soldatoj, escepte perforte. Multaj vilaĝoj jam estas sen viroj, ĉar ĉiuj kaŝas sin inter la montoj por eviti la registaran varbon, kvankam samtempe ili malkonsentas preni armilojn kontraŭ la registaro. Unuvorte, la estonteco estas tre grava kaj dubega problemo.

Meksiklandano.

LETERO PRI LA SITUACIO.

Matehuala la 21an de Marto, 1911a.
Estimataj samideanoj:

Rilata al via ŝatinda letero datumita la 13an nuna monato, mi povas diri al vi jene:

La usonaj tagjurnaloj, per sensaĝaj raporto pri la meksika revolucio, faritaj en la redaktoj, presigas nekredindajn fantaziaĵojn, nur taŭgajn per trompi tiujn legantojn, kiuj estas kapablaj engluti muĉelejajn radojn. Sendube, malmulte nombraj bandoj, sen honesta politika celo, grupigitaj sub nedifinita standardo, fruktorabas ĉi tie kaj tie laŭlonge de la apudlimaj meksikaj ŝtatoj, detruante fervojajn pontojn, malutilante la komercon kaj la tieajn sendefendajn loĝantarojn; sed la movado restas limigita en la nealireblaj montaroj de tiu nordlanda regiono, ne plivastigante sian malaprobindan agadon.

La apudeco de la Unuigitaj Ŝtatoj multe favoris ĝis nun la ribelintojn, kiuj senĝene akiris armilojn kaj ĉiuspecajn provizaĵojn trans la rivero. Alie ili estus baldaŭ malaperintaj sen grava sangelfluado.

Nun, dank' al la Usona sintendado, tiuj rabistoj ne povas forkuri al la fremda lando por sin kaŝi aŭ malebligi la persekutadon, kaj ĉio certigas baldaŭan haltigon de la movado.

Mi ne intencas kredigi al viaj legantoj ke la afero estas sensignifa. Bedaŭrinde ekzistas fratmortiga milito. Kvankam la konstituca registaro estas sufiĉege forta, kompare kun la frenezuloj propravole eksterleĝe metitaj, ne estas unutaga laboro nenigi ilin, sed oni povas atendi nemalproksime venontan trankvilecon kaj daŭran pacon. Estas puninda trograndeco scigi prese pri ĝenerala meksika revolucio. Fama usona tagjurnalo priskribis de tale bombardon de Zacatecas, ĉefurbo de la centra ŝtato kun la sama nomo, aldona vidajon senditan al ĝi tute eksprese. Per miaj okuloj mi ĝin vidis, kaj vi povas imagi mian surprizon. Similaj al tiu estas preskaŭ ĉiuj raporto. Fine, laŭ mia opinio, ne ekzistas nacia movado, kaj ĉio baldaŭ finiĝos.

Sincere via

Esperantisto.

FOREIGN NEWS

France.—The president of the Municipal Council of Paris, M. Leopold Bellan, has expressed the opinion that Esperanto appears to him a language of incontestable utility in commerce and industry, and that it may well be considered not merely a precious auxiliary of commercial transactions, but also an instrument of concord and peace.

At the end of January the six French federations of Esperantists contained a hundred and sixty-nine groups, with a total of eight thousand, seven hundred and sixty-six members.

In "Excelsior" for February 23 appears a two-column article on "Why Esperanto Will Conquer the World," by Prof. Carlo Bourlet, professor at the Conservatoire National des Arts et Metiers. This article is prominently placed and headlined, which is a gratifying indication of the attitude toward Esperanto on the part of one of the prominent papers of Paris, which was the first French daily to contain illustrations and which already prints news items about Esperanto regularly three times a week. It will be remembered that Prof. Bourlet, the vice-president of the "Konstanta Komitato de Kongresoj," and president of the "Groupe Esperantiste," of Paris, is a collaborator of AMERIKA ESPERANTISTO and the editor of "LA REVUO."

The same paper "Excelsior" contains a detailed account of the contest (described elsewhere in our columns), conducted by M. Tristan Bernard, the well-known French literateur, with portraits of M. Bernard and M. Bourlet, because of the successful translation of the passage which the writer, M. Abel Hermant, had selected from his own works for the occasion. The journal "Le Petit Parisien" also made favorable mention of the event.

Esperantist magazines are mentioning with satisfaction the news that the woman aviator, Mlle. Marvingt, who is an enthusiastic Esperantist, recently won at Mourmelon-le-grand the cup for women given for a flight of 42 kilometres in 55 minutes.

A magazine devoted to the coiffeur's art, entitled "La Capilartiste," publishes in Esperanto as well as in a couple of national languages the descriptions of the colored plates illustrating its creations, and also devotes a portion of its space to lessons in Esperanto.

The national congress of the Societo Franca por la Propagando de Esperanto will occur in Lyons April 21-23. An interesting program of business meetings, lectures, sightseeing, ball, etc., has been arranged by the local committee, Messrs. Dor, Augros, Drudin and Pouchot.

Spain.—The second congress of the Catalan Esperantist Federation will take place in Tarragona some time in June.

Three new courses in Barcelona have been opened. An exposition organized by the group "Clam Antaŭen," during which occurred a theatrical presentation, concert, banquet and ball, proved a very successful method of propaganda. "La Publicidad" publishes a half page of Esperanto news every Thursday.

The policemen in Madrid have been given permission by royal order to wear the Esperanto badge, as a means of intimating their ability to give help to any who know the international language. Similar permission has also been given to the conductors and motormen in Barcelona.

In Sabadell the society "Centre de Dependents del Comerç y de la Industria" has established an Esperanto centre to increase their own knowledge of the language and to promote it for business use.

Belgium.—The Minister of Sciences and Arts has placed the large hall and all rooms of the first floor of the Royal Athenaeum in Antwerp at the disposal of the Seventh International Esperanto Congress for the entire congress week. The number of persons who have already become congress members at this early date is 455, which indicates that the coming congress will have an amazingly large attendance. For the sake of facilitating the work of the congress committee, it is

urged that all who intend to participate purchase their tickets immediately, and avoid being among the rush of unexpected arrivals. Details of congress preparations are given elsewhere in our columns.

The third Belgian Esperantist Congress will occur June 4 to 5 in Charleroi. An interesting program is already in preparation.

In Woluwe-Brussels a well-attended Esperanto concert took place in the Royal Blind Institute, one society (St. Gilles) sending fifty members to represent them and to enjoy the excellent program.

Holland.—A petition requesting the introduction of Esperanto into the commercial schools of the city has been signed by four Esperantist groups in the Hague and presented to the city government for its consideration.

A course in Esperanto for professional nurses is being taken by some sixteen of those on duty in the City Hospital.

The "Holanda Pioniro" gives a list of newspapers of Holland which have published one or more news items about Esperanto during the month of January, the total number being eighty-six.

Denmark.—It is suggested that Esperanto be the language used at the international congress and for the published transactions of stenographers using the Gabelsberger system, which will take place the first week in August in Copenhagen. All who know this system are requested to write at once to Dr. Dowerg, Eisentuck str. 25, Dresden, Germany, to sign a petition to this effect.

England.—The Lord Mayor and Lady Mayoress of London consented to preside at a meeting convened by the British Esperanto Association at the City of London School March 17, the program to be provided by Esperantists and an exhibition of "Esperantajoj" to be arranged. Esperantists were requested to seat themselves in the background, "as only 800 seats are available." A meeting of this size and gravity should give a considerable impetus to the movement, and is a very satisfactory indication of the status of Esperanto in London.

Near the end of July will occur an international congress of all races. It is desired that as many Esperantists from as

many different countries as possible participate in this. Write for details to Gustav Spiller, 63 South Hill Park, Hampstead, London, W. C.

Switzerland.—The Swiss central committee regularly send out news items concerning Esperanto to thirty German and twenty French newspapers in the country.

New courses or increased activity in groups already organized are announced from Rorschach, Thun, Morges, Lausanne, Vevey and Zurich. The group in Zurich will make preparations for the district convention of Swiss Esperantists, which will occur shortly after Easter.

Germany.—Hannover is the first German city to permit the teaching of Esperanto in all of the first grade schools.

At Potsdam has just been organized a committee for bringing Esperanto into use in practical life. Among the members of the committee are various city officers and members of commercial and other organizations. The chairman is a member of the lower house of the Prussian Legislature and mayor of Potsdam.

The Dresden society recently celebrated the anniversary of its founding. About a thousand persons were present to enjoy the program, concert and ball of this event. The "Laborista Grupo" in the same city has some seventy members.

The Bavarian Esperanto League held its meeting in Ingolstadt in the latter part of January, with a good attendance and satisfactory business and social sessions. The Saxon Esperantist League held a similarly successful convention in Chemnitz early in March. The activity reported from still other regions of Germany indicates very good progress of the Esperanto movement throughout the entire country.

Russia.—In Charkov the Red Cross Society has decided to have Esperanto taught in its institution. A similar decision has been made by the local Society of Clerks. The Inspector of the Men's Gymnasium is seeking to have the language introduced there, and favorable decision is expected.

The evening classes in Kursk now number over seventy members, in addition to special classes for middle grade school pupils.

In Kovno an Esperanto concert and ball

proved a pleasant function recently, and the local governor was among the guests of the evening.

A strong Esperanto group has been established in Derbent, with Prince Tavgiridse as its president.

In Lozovaj about a hundred Esperantists have decided to form an organization, and have sent their proposed constitution to the governor for approval and permission.

Australia.—In Sydney the local clubs report good progress, and a short time ago the arranging of a church service in Esperanto, the first such service ever held in Australia. In Melbourne the local press are printing favorable articles on the subject of Esperanto.

The sixth esperanto club has now been formed in Sydney. All groups are reported active and doing excellent work.

Melbourne has an esperantist society which meets weekly for both study and entertainment.

Mr. J. H. Codell, secretary of the club in Brisbane, has kindly called attention to a geographical slip in the December issue of AMERIKA ESPERANTISTO, in which Freemantle was mentioned as being in Eastern Australia. Freemantle, the port of Perth, is in Western Australia, as can easily be noted by reference to a map. Mr. Codell reports that a class of boy scouts in Brisbane is now learning Esperanto.

Colombia.—The "Colombia Stelo," issued in Cucuta, announces that the President of the Republic, Dr. Carlos E. Restrepo, has accepted the title of Protector of the "Society Esperantist Union."

Argentine.—A new Esperantist magazine, "Helpa Lingvo," has just been established in Cordova in this country. Esperantists will be glad to welcome this into the constantly increasing circle of Esperanto magazines and papers.

Brazil.—The January-February number of "Brazilia Esperantisto," received in March, contains a group picture of the Esperantists who celebrated Dr. Zamenhof's birthday with a banquet last December. The well-known author and deputy, Sro. Coelho Netto, was among those speakers of the evening. The toast

to Dr. Zamenhof was proposed by Mr. Mello Souza, who was the representative from Brazil at the Sixth Congress, and the orchestral accompaniment to one of the songs rendered was under the direction of Prof. Querino de Oliveira, who also made many friends during his visit to the United States on the occasion of the Sixth Congress.

In the literary contest, consisting of a difficult piece of translation into Esperanto, recently conducted by one of the influential newspapers of Rio de Janeiro, there were fifty-eight competitors. The prize for the best translation was awarded to Sro. Alekse Fanzeres.

In the State Para a course of Esperanto was inaugurated in the "Union Espanola de Secorros Mutuos." A large audience was present at the formal opening, whose program consisted of an address on Esperanto, declamations in Portuguese, Spanish and Esperanto. This was followed by a buffet lunch where various toasts were given, and closed with dancing. The lessons take place three times a week.

In the State Sergipe, Esperanto seems to be making good progress in various sections, especially in Estancia, the "garden of Sergipe."

In Rio de Janeiro an Esperanto play was presented in six of the Model Schools, also in one of the theatres, by young girls who have been following the courses given this winter. The medals to be given to the pupils of the Model Schools most successful in the examinations in Esperanto will be presented by the "La Brazilia Ligo."

NEKROLOGO.

Je la 8a de marto mortis D-ro. Charles W. Stockman, je la ago de sepdek kvar jaroj. Dum la interŝtata militado li estis milita kuracisto, kaj poste iris al Portland (Me.), kie li kuracis dum multaj jaroj. Li estis ano de la Portland' esperantista societo, kiun ni sincere kondolencas.

En ĉi tiu sama monato, la Portland' societo perdis pro morto alian ageman anon, Sinjorinon F. H. King, kiu subite mortis de pneŭmonio. Ni esprimas al la societo plej sinceran kondolencan,

KRONIKO NORDAMERIKA

[Ni petas la konsilantojn, la distriktaĵajn kaj precipe la lokajn sekretariojn, ke ili sendu plenajn raportojn pri la progreso de la Esperantista Movado en siaj urboj, distriktoj kaj apartaĵoj, antaŭ la mezo de ĉiu monato. Ni ankaŭ petas la individuojn, ke ili ankaŭ sendu, antaŭ la mezo de ĉiu monato, raportejn pri artikoloj en ĵurnaloj, paroladoj, intervjuoj, kaj pri ekstarigo de klasoj, ĉar la raportoj en "Kroniko Nordamerika" estos plej precizaj se la informo pri ĉio venas rekte de la koncernata leko.]

Montpellier, Vt.—Laŭ la sugestio de unu el la kontrolantoj de la Kellogg-Hubbard Biblioteko, oni preparis kaj sendis al ili petskribaĵon ke iuj esperantaj libroj estu metataj en la libraron. Subskribitaj al la petskribaĵo estas la nomoj de Sro. Mason S. Stone, Lernejestro de la ŝtato Vermont, la urbestro, la urbadvokato, du aldermanoj kaj multaj aliaj influaj gesinjoroj krom la anoj de la loka esperantista societo. Sendube oni konsentos agi laŭ la petskribaĵo kaj enmetos la librojn en la bibliotekon je frua dato.

La ŝtata Lernejestro, Sro. Mason S. Stone, jam varbigis kiel fervora esperantisto, kaj antaŭ nelonge aliĝis al la Esperantista Asocio de Norda Ameriko. Li diras ke li faros sian eblon por antaŭen puŝi Esperanton. Ĉi tiu infua ŝtata oficisto estos valora helpanto al nia afero. Estas tre kontentige rimarki la pligrandigon de intereso je Esperanto ĉe homoj kiuj antaŭ nur kelkaj monatoj tute ne volis aŭdi verdon pri la internacia lingvo.

Boston, Mass.—La vesperfesto kiu antaŭstatis la ĉiusemajnan kunvenon de la Bostona Societo je la 14a de marto montris du faktojn. Unue, ke en tiu societo estas sufiĉe da diversa talento por provizi duhoran programon, treege interesan; due, ke Esperanto bonege taŭgas por tia amuzaĵo. Ĉio sur la programo meritas apartan mención, sed spacmanko malhelpas tion. Tamen, kelkaj aferoj estas speciale notindaj. Je momenta averto, Sro. Amster, kies patrolingvo estas latva, kaj kiu parolas anglan de antaŭ nur malmultaj jaroj, donis anglan resumon de la bonega dekminuta parolado de Dro. Lowell. Tiu resumo estis tiel ĝusta, kiel estus resumo de li, kiu laŭmemore donus similan ripetadon de propralingva parolado. Sro. Phillips, kiu unue konatigis kun Esperanto dum la pasinta aŭtuno, legis bonan traduken sian de humorplena

priskribo pri vojaĝeto en la Adirondakaj montoj, de W. H. Murray. Fino. Ludvine Soyard kaj Sro. N. H. Hastings parolis per la unua kaj plej bonekonata internacia lingvo,—la muziko,— kaj iliaj du mandolinoj esprimis tion, kio estis tute komprenebla al kiu ajn naciانو. Al tiu, kiu ne antaŭe aŭdis esperantan kantadon, la kantoj estis vera malkaŝo de la beleco de nia kara lingvo, kaj estas certe ke la belaj sonoj longe restos ĉe la oreloj de la tuta aŭdantaro. Estas tute dece ke la muziko por du el la kantoj estas la verkado de du novangloj, tio estas, la "Serenado" de Sino. Bird, kaj "Mi Aŭdas Vin" de Sro. Harris. Aliaj kantoj estis "Kantu Al Mi," bele kantita de Fino. Duff, kiu ricevis grandan aplaŭdon, kaj "Vagis Amanto kaj Knabin'," kiun eltirajon el la libro "Kiel Plaĉas Al Vi" kantis Sino. Lund kaj Fino. Keating, kies bela kantado ankaŭ ricevis grandan aplaŭdon. La fortepianistoj estis Sro. Gatterson, Sro. Church, kaj Fino. Kinzel. Aliaj laŭdindaj numeroj de la programo estis legadoj de Sroj. Boyce kaj Swan, kaj teatraĵo, "Ĝis la Revido," kiun amuzan komedieton la jenaj bonege ludis: Fino. Ohman, Fino. Kinzel, Sroj. Dow, Boyce, Amster, kaj Swan. La aŭdantaro plentigis ĉambregon en la "Pierce" Building, kaj ĝia entuziasmo pruvis ke la penoj de la societo bone sukcesis.

Worcester, Mass.—La agema loka societo donis publikan akceptadon en la urba biblioteko, je la 8a de marto. Pro. E. L. Todd, prezidanto de la societo, donis la unuan paroladon, klarigante pri la celo de la organizo, k. t. p., kaj atentigis la grandan aŭdantaron al interesa kolekto de poŝtkartoj, ankaŭ al libraro kiun la bibliotekisto, Sro. R. K. Shaw, aranĝis por elmontrado. Tiam Sro. Ernest J. Pierce parolis pri "Esperanto kaj Idealoj," klare montrante kial ĉiu devus energie helpi al

la esperantista movado. Sro. Edwin L. Clarke donis resumon statistikan kaj historian pri la lingvo, nemante multajn interesajn faktojn. Fine oni ludis la amuzan komedieton "Gis la Revido." La jenaj anoj de la societo partoprenis: Fino. Frances Haslop, Fino. Alice M. Hoar, Srĵoj. E. I. Pierce, Alfred Sebbins, E. L. Clarke kaj A. Baff. La ĵurnalo "Worcester Daily Telegram" donis bonegan raporton pri la kunveno.

New Haven, Conn.—La loka klubo nun havas beletajn ĉambrojn ĉe 107 Bradley St. La literatura rondo, kiu konsistas el la plej lertaj el la klubanoj, kunvenas ĉiumarde, sed la ĉambroj estas malfermataj ĉiuvespere. Oni elektis la jenajn oficistojn por la jaro 1911a: Prezidanto, Geo. E. Stansfield; vicprezidanto, Geo. W. Wilber; sekretario, Hubert A. Welch; financa sekretario, Anton Frank; kasisto, Frank X. Kurts; libraristo, Joseph Lepsey.

Antaŭ nelonge la prezidintino de la klubo, Sino. D. Bagger, faris bonan propagandon ĉe kostumbalo, portinte la vortojn "Vivu Esperanto" blanklitere, kune kun verdan stelon, sur sia ĉapelo. Multaj homoj interesigis pro tio je la Esperanta lingvo.

La loka ĵurnalo "New Haven Union" nun presas ĉiudimanche propagandajn artikolojn kaj kronikon pri nia kara lingvo.

New York, N. Y.—La germana gazeto "Deutsch-Amerikanisch Apotheker-Zeitung" donis en siaj paĝoj bonan favoran recenzon al la nova libro "Poliglota Vademecum de Internacia Farmacio per Esperanto," kaj varme rekomendas la libron al ĉiuj samprofesistoj. Tia serioza rekono de la granda helpo kiun Esperanto povas doni al scienculoj estas tre kontentiga, kaj ni sugestias ke la farmacistoj esperantistaj skribu gratulan leteron al la gazeto (104 John St.).

Ni ankaŭ plezure rimarkas ke la ĵurnalo "American Medicine" donis en sia februara eldono bonan artikolon pri Esperanto en Medicino, kaj ni faras la saman sugestion al la kuracistoj inter la legantoj de AMERIKA ESPERANTISTO, —nome, ke ili skribu al tiu ĵurnalo pri tio.

Philadelphia, Pa. — Ĉe la ĉiumonata "barĉo" estas ĉiam bone aranĝita programo el legadoj, deklamoj, kantoj, ludoj, k. t. p. Je la sepa vespere la plej agemaj

esperantistoj de la urbo kunvenas (je la kvara vendredo de ĉiu monato) en la Hotel Windsor, kaj kune manĝas bonan vespermanĝon, po nur unu spesmilo. Post la mango kaj la gaja esperanta interparolado, okazas la literatura kaj muzika programo. Por la ĵus okazinta barĉo la komitato aranĝis interesan ludon "kazitajn respondejojn," en kiu Fino. Margaret A. Maisch gajnis la premion.

Loka ĵurnalo profesia, "The Stenographer," ĵus starigis esperantan fakon, per la helpo de la loka societo, kaj dum la venonta jaro ĝi publikigos kurson de lecionoj. Unu el la redaktoroj, Dro. Randall, estas de antaŭ longa tempo varma amiko al la esperantista movado.

Eric, Pa.—Sub la zorgo de agema Sro. J. N. Wilson kaj aliaj la movado bone progresas. Oni esperas ke almenaŭ unu el la ĉiutagaj ĵurnaloj baldaŭ publikigos la serion de dek lecionoj, kiun tiel sukcese uzis antaŭ unu jaro la Pittsburgh societo.

Perth Amboy, N. J.—Esperanta Societo estis fondita je la 7a de marto, kaj la jenaj oficistoj elektitaj: prezidanto, Sro. Jos. F. Walker, Kontrolanta Lernejestro de lernejoj No. 1 kaj No. 7; vicprezidanto, Sro. T. D. Waring, loka Estro de la "Standard Underground Cable Co."; sekretario-kasisto, Sro. J. Logan Clevenger, Redaktoro de la ĵurnalo "Evening News." La aga komitato de la societo konsistas el Pro. Edgar H. Kleinhaus, lernejestro, Pastro Wm. H. Bawden, de la "First Baptist" preĝejo, Pro. Glenworth Sturgis, instruisto de ĥemio en la supra lernejo, kaj Fino. Ella M. Kent, instruisto en lernejo No. 1.

Pro. E. H. Kleinhaus instruos la klason, helpate de Pastro Bawden, kaj jam sin montris bonega instruisto. Dudek ses personoj estas en la klaso, kaj kelkaj aliaj intencas aniĝi. Inter ili estas Sro. M. R. Lefler, kontrolanta lernejestro de lernejo No. 5, Fino. Frances E. Kent, instruistino en la unuagrada lernejo, Sro. A. C. Meyers, estro de unu el la fakoj de la "Standard Underground Cable Co." k. t. p. Kelkaj lernantoj de la supara lernejo estas ankaŭ en la klaso, kiu kunvenas ĉiumarde je la 8a vespere en la supra lernejo.

Sro. Roger P. Heller, sekretario de la Nov-Jorka Esperanta Federacio, ĉeestis unu el la kunvenoj de la societo, kaj do-

nis interesan paroladon pri la lingvo mem. Ĉiuj anoj de la societoj abonas AMERIKAN ESPERANTISTON, kaj kompreneble estas anoj de la Esperantista Asocio de Norda Ameriko, por kiel eble plej multe helpi la antaŭenpuŝadon de Esperanto en Usono.

Sro. H. W. Fisher, ĉefingenero de la "Standard Underground Cable Co." kiu pro ties aferoj nun loĝas dum kelka tempo en Perth Amboy, jam donis multajn interesajn paroladojn pri Esperanto al diversaj aŭdantaroj, kaj multe helpis la organizadon de la nova loka societo.

La "Evening News" jam ofte enhavas interesajn artikolojn pri Esperanto kaj anoncojn pri la loka propagando. La urba estraro pri instruado, kies prezidanto estas Sro. Sheehy, treege interesiĝis je Esperanto, kaj estas tute kredeble ke oni instruos la lingvon en la lernejoj la venontan jaron. Laŭ anonco en la "New Brunswick Times" oni tre bezonas la internacian lingvon Esperanton en Perth Amboy, ĉar tie estas parolataj tridek dialektoj.

Switzer, Ky.—La ĵus organizita esperanta societo kunvenas ĉiujauĉe por la studado kaj parolado de la lingvo. La oficistoj estas R. S. Poindexter, prezidanto, F. D. Jones, vicprezidanto, Fino. Fronte Stigers, sekretariino.

Washington, D. C.—Ĵus fondiĝis inter la lernantoj de la supraj lernejoj la "Washington High School Esperanto Club," por la studado de Esperanto kaj la plezuro paroli kaj interkorespondi per tiu lingvo. La iniciatintoj estis Sroj. P. W. Shepard, C. E. Nickles, Fino. Isabelle McCaffery, kaj aliaj. Estas interese rimarki ke inter la anoj kaj oficistoj estas la gefiloj de kelkaj jam konataj esperantistoj de Washington, kio montras ke la internacia lingvo jam progresis al "la dua generacio." La oficistoj ĵus elektitaj estas: prezidanto, C. E. Nickles; vicprezidanto, Robert Bruce; sekretario-kasisto, Isabelle McCaffery; specialaj vicprezidantoj kaj helpaj sekretarioj reprezentantaj la diversajn lernejojn, jene: el "Western," F. W. Eiker kaj Fino. Louise Maher; el "Central," L. H. Cake kaj E. C. Babcock; el "McKinley," Fino. J. Glenn kaj E. M. Knapp; el "Business," W. Iseman, kaj alia elektota post iem da tempo. La klu-

bo kunvenas ĉiujauĉe je la sepa kaj duono, en ĉambro ĉe la "Esperanto Office," kaj post la leciono kaj la afera kunveno ĝuas mallongan programon. En antaŭnelonga programo, dialogo "la hakileto de Georgo Washington," el AMERIKA ESPERANTISTO, estis unu el la elektaĵoj, aldone al legadoj en Esperanto kaj anglaj legadoj pri la lingvo. Por helpi la propagadon inter lernantoj de la lernejoj, la anoj de la klubo komencis peti la lernejestrojn ke ili aranĝu por paroladoj pri Esperanto en la lernejoj. Responde al tia peto, la lernejestro de "Business" supra lernejo, Sro. Allan Davis, invitis Sro. Reed, sekretarion de la E. A. de N. A., paroladi al la lernantoj, kiuj ĉe la parolado montris viglan intereson je Esperanto.

Antaŭ nelonge estas organizita nova esperantista klubo, kies oficistoj estas: prezidanto, Sro. E. C. McKelvy, vicprezidanto, Sro. L. Mitout, Sekretario-kasistino. Fino. Isabelle Peacock, korespondanta Sekretariino, Fino. Frances Fernald. La klubo kunvenas ĉiulunde vespere, ĉe la hejmo de la sekretario-kasistino. Je unu kunveno, la klubo invitis Sron. Edwin C. Reed, sekretarion de la Esperantista Asocio de Norda Ameriko, doni al ili paroladeton pri la historio de la Esperanta Movado en Usono.

Jugoff, S. C.—Dr. W. J. Burdell, sekretario de kuracistoj de la suda apartaĵo de la E. A. de N. A., antaŭ nelonge prezentis paroladon pri Esperanto kaj ĝia Valoro al Kuracistoj, ĉe la "Tri-state Medical Association" de la ŝtatoj norda kaj suda Karolinoj kaj Virginio. Ĉi tiun artikolon oni presigos en la oficiala protokolo de la organizo, kaj ĝia publikigado sendube multe helpos al la propagando de Esperanto inter kuracistoj.

Cincinnati, O.—La loka societo rekomencis siajn kunvenojn je la 10a de februaro, en nova kunvenejo en la Publika Biblioteko (Vine St. apud 6a). En nia nova plej agraba kunvenĉambro ni esperas ke nia anaro rapide pligrandigos.

Chicago, Ill.—Neformala klubo de naŭ anoj kunvenas ĉiumarde vespere ĉe la "Starrett School for Girls," por interparolado esperanta. Sine. Hornbrook, Fino. Corey aŭ Sro. Bley kutime kondukas la konversacion.

La Gradata Societo daŭrigas sian bonan laboron kaj propagandon, kaj kutime havas ĉeeston de tridek aŭ kvardek anoj.

Elgin, Ill.—Nova klase ĵus starigis en ĉi tiu bona centro por Esperanto, pro la klopodo de Sro. J. J. Burita.

Omaha, Neb.—Jam kvara Esperanta kurso estas starigita en ĉi tiu urbo. Ĉiusabate kunvenas klase instruata de Fino. Gertrude Bailey, en la Publika Biblioteko. Ĉiulunde vespere en la sama loko kunvenas alia klase; instruata de Sino. J. P. Roe, kaj samtempe grupo da esperantistoj, kiuj deziras sin ekzerci per esperanta interparolado. La kvara kurso estas starigita sub la kontrolo de la "American Woman's League," kaj ĉi tiu granda klase estas instruata de Sino. W. B. Howard.

La esperantistoj de la urbo estas nun ĝuantaj serion de esperantaj festoj, kiuj estas plej agrablaj. La unuan donis Geroj. C. J. Roberts, ĉe sia hejmo, kie oni prezentis tre interesan programon, kaj poste havis manĝeton,—kaj eĉ la glaciaĵo portis en si verdan stelon. Inter la gastoj estis du esperantistoj el apuda urbo, nome, Pastro Lang kaj Sro. Nielson. La duan feston donis Pro. kaj Sino. J. T. Morey; de malproksime oni vidis ĉe ilia domo la verdan stelon,—kiu estis speciala lanterno super la persono. Krom kelkaj esperantaj ludoj, kantoj, kaj interparolado, oni prezentis la teatraĵon "Ĝis la Revido," en kiu la jenaj estis la "aktoroj:" Fino. Grace Conklin, Fino. Gertrude Bailey, Sroj. Norman Stewart, Al Timmler, kaj Pro. Morey. Ĉar ambaŭ festoj estis tre agrablaj, sendube ankoraŭ aliaj esperantistoj gastigos la lokajn samideanojn, tial la spertado kaj propagando bone progresos. La lokaj tagjurnaloj estas tute favoraj al la internacia lingvo, kaj donas bonajn anoncojn pri Esperanto.

Leadville, Colo.—Ĉi tie ĵus fondiĝis esperantista grupo de kvin personoj, per la klopodo de Sro. George H. Heitz. Ĉiuj anoj abonis AMERIKAN ESPERANTISTON, kaj studas la "American Esperanto Book." Ĉar kredeble la grupo rapide pligrandiĝos, Sro. Heitz jam mendis pluajn librojn de la American Esperantist Co., por disvendi al la novaj anoj tuj kiam ili aliĝos al la grupo.

Fort Missoula, Mont.—Ĉi tie troviĝas esperanta klase de deksep anoj, starigita pro la klopodoj de Sro. E. H. Fain kaj aliaj. La grupo bone progresas, kaj kredeble pligrandiĝos.

Lewiston, Idaho.—La tagjurnale "Lewiston Morning Tribune," antaŭ nelonge presigis bonan artikolon pri Esperanto, verkitan de Sro. J. Howard Howe, kiu bone propagandas la internacian lingvon en sia ŝtato.

San Francisco, Calif.—Nova grupo de dek anoj ĵus estas starigita. Ĉiuj studas energie, kaj multe interesigas je Esperanto, aboninte AMERIKAN ESPERANTISTON por kiel eble plej bone konatigi kun la movado.

Coquille, Ore.—Pro la propaganda laboro de Sro. W. A. Henry, ĉi tie ekzistas klase de dektri anoj, kiuj studas la "Complete Grammar of Esperanto," kaj faras bonan progreson en la lingvo. La klase baldaŭ pligrandiĝos, kaj intencas aliĝi al la E. A. de N. A., kiel oficialo grupo de la Asocio.

Myrtle Point, Ore.—Estas starigita esperanta kurso, en kiu partoprenas jam ok personoj, ĉiuj uzante la "Kellerman Grammar," kaj multe ĝuante la lernadon de la internacia lingvo. La fondinto de la grupeto estas Sro. W. A. Henry, el Coquille.

Grandmere, P. Q., Canada.—Sro. Ellwood Wilson antaŭ nelonge verkis interesplenan artikolon pri Esperanto por Internaciaj Kongresoj, kiu aperis en la "Engineering News." Tuj post la apero de tiu ĵurnalo li ricevis kvar leterojn de usonaj inĝenieroj, kaj leteron de la ĉefinĝeniero de Malajujo, petantajn pluan informon pri la lingvo, lernolibroj, gazetoj, k. t. p. Ĉi tio montras ke la verkado de informaj artikoloj pri Esperanto estas bonega metodo de propagando.

Sro. Ellwood Wilson ĵus revenis de trimonata vojaĝo pri registaraj aferoj, tra Norvegujo, Svedujo, Germanujo, Aŭstrujo, Francujo, Italujo, Svisujo kaj Holandujo. Li raportas ke ĉie li ricevis bonvenon kaj helpo de lokaj esperantistoj, kaj ke entute li estas mirigita de la potenco de Esperanto kaj Esperantismo.

OFFICIAL COMMUNICATIONS

ESPERANTO ASSOCIATION OF NORTH AMERICA.

THE ESPERANTO OFFICE, WASHINGTON, D. C.

Edwin C. Reed, Sec.-Treas.

PORTLAND CONGRESS

It has been decided by the General Council to hold the national congress in Portland, Oregon, in response to the invitation of the Portland Commercial Club and the earnest request of Esperantists in that section of the country. Although the number of Esperantists actively affiliated with the movement is comparatively small, the number of those who are sufficiently interested to be known as Esperantists is said to be extremely large. Mr. Crissey, secretary of the Portland Commercial Club and councilor of the association, states that there are one thousand in Oregon studying Esperanto; while Col. Cooper, who was the official representative of the State of Oregon at the Sixth International Esperanto Congress, is authority for the statement that "we have one thousand to two thousand people." With such a number in the immediate State to depend upon, and the many that are expected from all over the country, the Fourth American Congress bids fair not only to surpass previous national meetings, but even the last international congress. The time determined upon is July 18, 19 and 20, 1911. The rates on the railroads will be very low, and the trip at that season of the year, which can be arranged to cover one route going and another coming, seeing the great Northwest, the Yellowstone Park, etc., ought to attract a large number from the East. It has been suggested that all Esperantists from the East travel together to Portland, having a special car or cars, or even an entire train. Arrangements will be made for this if all who plan to go will write the Secretary making suggestions as to the route especially desired.

It was hoped that some definite announcement of plans and an article about Portland would be received in time for this number, but since these did not arrive it is impossible to say more than that

the Esperantists in and about the "Rose City" are planning to show the best of that hospitality for which the Oregonians are famous, and in this will have the help of the Portland Commercial Club, which has stated that among other assistance it will give a reception to the visitors and rides to the beautiful points of interest in and about the city.

After the congress, and in addition to the business meeting held there, a simple business meeting for those who were unable to go to Portland will be held in some Eastern city, when reports of the Portland Congress will be given, any proposed constitutional changes and other business discussed, and the proxy votes of those unable to attend either meeting registered.

ESPERANTO HERALD NO. 5

The March number of the *Esperanto Herald*, published by The Esperanto Association of North America, in an endeavor to provide a series of pamphlets, of which each will be unique for propaganda in some special field, has the title "Esperanto in War." It seemed timely to show that the "language of peace" also would be of great utility in case war with any nation should occur. It is intended particularly to win converts to our great movement even among those whose trade is war, and among those who do not believe that world peace is possible whether or not we have an international language. One copy has been sent to each member of the Association and to each who has subscribed for the full year's series (20c.) and will be sent to any other who sends stamp. A list of officers of the United States Army and Navy is being made up, and the Association itself has mailed a copy of this *Herald* to one thousand. Contributions to assist in covering this entire list or a large part of it are earnestly requested.

ASSOCIATION OFFICERS

The officers of the Esperanto Association of North America are:

President

Hon. John Barrett, Director-General of the Pan American Union.

Vice-President

Dr. H. W. Yemans, Medical Reserve Corps, United States Army.

Secretary-Treasurer

Edwin C. Reed, address: The Esperanto Office, Washington, D. C.

General Councilors

Dr. C. H. Fessenden, 34 Pelham Street, Newton Center, Mass.

Mr. Henry D. King, 167 Clinton Ave., Brooklyn, N. Y.

Mr. Henry W. Hetzel, Moylan, Pa.

Rev. James L. Smiley, Annapolis, Md.

Mr. Virgil C. Dibble, Jr., 76 Wentworth Street, Charleston, S. C.

Mr. H. S. Hall, 9414 Gorman Avenue, Cleveland, Ohio.

Dr. B. K. Simonek, 1669 Blue Island Avenue, Chicago, Ill.

Mr. C. J. Roberts, 1920 S. 53rd Street, Omaha, Neb.

Dr. E. E. Haynes, Lewis, Kansas.

Dr. F. H. Loud, 223 Commercial Street, Weymouth, Mass.

Mr. W. L. Crissey, Portland Commercial Club, Portland, Ore.

Mr. J. H. Geldert, County Court House, Halifax, Nova Scotia.

District Associations

The following list of the district branches of The Esperanto Association of North America, and of special state and provincial secretaries where no district federation has been organized, will be of benefit to those who are readers of *Amerika Esperantisto*, but are not in touch with the official organization:

New England Esperanto Association, Dr. C. H. Fessenden, Secretary, 34 Pelham Street, Newton Center, Mass.

Southern New York Federation. Mr. Roger C. Heller, Secretary, 18 W. 104th Street, New York City.

New York Up-State Federation, Mr. Herman J. Westwood, Secretary, Fredonia, N. Y.

Pennsylvania Esperanto Association, Mr. J. M. Clifford, Jr., Secretary, 741 Braddock Avenue, Braddock, Pa.

Maryland Esperanto Association, Miss E. W. Weems, Secretary, 1008 Union Trust Building, Baltimore, Md.

District of Columbia Federation, Mr. I. C. I. Evans, Secretary, 1217 Decatur St., Washington, D. C.

Illinois Esperanto Association, Mr. Jos. Pohanka, 1530 W. 18th St., Chicago, Ill.

Nebraska Esperanto Association, Rev. Chas. Lang, Blair, Neb.

Iowa Esperanto Association, Prof. James Ellis Gow, Coe College, Cedar Rapids.

Kansas Esperanto Association, Mr. Edward Chalk, Lewis.

Colorado Esperanto Association, Mr. Wm. Noel Birchby, 1025 N. Wahsatch Ave., Colorado Springs.

Esperanto Association of Southern California, Mr. Walter Smith, Douglas Building, Los Angeles.

Esperanto Association of the Pacific Northwest, Mr. W. L. Crissey, Portland, Oregon.

Idaho Esperanto Association, Mr. Bert P. Mill, Idaho Falls.

In states where no district organizations have been formed the following secretaries and assistant councilors have been appointed:

Ontario: Mr. Harry Perkins, 293 Wilton Ave., Toronto.

Delaware: Mr. Donald Stephens, Arden.

Georgia: Miss Amelia W. Reid, 304 Center Street, Augusta.

Florida: Miss Bessie Marot, Coronado.

Porto Rico: Mr. Roberto Graham, Ponce.

Medical Secretary, Southern Division: Dr. W. J. Burdell, Lugoff.

Inquiries regarding the work of the Association, or applications for membership from individuals within the districts outlined, may be sent to the district and state secretaries, or direct to the General Secretary at The Esperanto Office, Washington, D. C.

Los Angeles, Calif.—Sre. D. E. Parrish baldaŭ iros al Eŭropo, kie li donos paroladojn esperantajn pri la beleco kaj la ebleco de Kalifornio, en proksimume 150 urboj en 25 landoj. Kiam li revenos, li estos preta doni paroladojn en Usono, kaj reportos belajn lumbildojn por tio. Li petas ke la usonaj kluboj kaj grupoj skribu al li siajn opiniojn pri tia afero. Adresu lin ĉe "Esperanto," 10 rue de la Bourse, Genevo, Svisujo.

PASSED PRELIMINARY EXAMINATION

Atesto pri Lernado.

Fred K. Heyer, Stamford, Conn.
E. E. Brill, York, Pa.
Wm. D. Ewer, Los Gatos, Cal.
Miss Alice M. Field, Randolph, Mass.
Wm. H. Chase, San Francisco, Cal.

PASSED ADVANCED EXAMINATION.

Atesto pri Kapableco.

Charles H. Briggs, Minneapolis, Minn.
Mrs. E. W. Goodell, New York City.
Wyatt Rushton, Marion, Ala.

ENCLOSURE SLIPS

The yellow enclosure slips, used by many Esperantists with their letters and other business communications, are bringing good returns in the way of inquiries. These are sold at less than cost of printing and sending to you; viz.: 100, 15c.; 500, 60c.; 1,000, \$1.00.

TREASURER'S ACCOUNT.

MARCH.

Receipts.

Cash on hand March 1.....	\$10.08
Membership fees	20.50
Examinations	14.65
Sustaining Membership fees.....	6.00
Sale of extra "Heralds".....	15.32
Sale of enclosure slips.....	.67
Subscriptions to magazines	3.00
Charter fees	2.00
Loan from Edwin C. Reed.....	50.00

Total Receipts.....\$122.22

Expenditures.

Postage	\$ 5.36
Examinations	9.90
Printing	60.00
Office Rent	12.50
Stenographer	24.00
Magazine subscriptions paid.....	2.30
Balance on hand March 31.....	8.16

Total.....\$122.22

INTERNATIONAL SOCIETY OF ESPERANTIST JURISTS

In connection with the organization of the International Society of Esperantist Jurists it is of importance to state that the association is at present engaged in framing the "JURA VORTARO," or the international Esperanto legal dictionary for use among advocates who must bow under dissimilar systems of jurisprudence. The work to be done is tremendous and is proceeding very slowly, as it should.

No institution or society ever enjoyed continual existence that did not find delight and energy in undertaking at the outset some labor directed to the building of a superstructure to the main fundamental edifice in order that room might be found wherein to store the knowledge and experience of every generation of the members. This work is lefty, but devolves upon the pioneers. The prepara-

tion of an Esperanto legal dictionary is such a labor since it is known that law is but another name for custom and that customs change with every age.

But Esperanto will not be displaced; and it is the duty and likewise the interest of every advocate to learn this language and to render assistance to the I. S. E. J. to complete the work. Esperanto enables the basic principles of every system of law to be permanized and in the rendering into the international idiom the true meaning of legal words and phrases a high order of scholarship will be necessary. Work is evidence of existence, and all legal workers are requested to join the society now during its infancy.

WILLIAM E. BAFF.

12 Grant Place, N. W.
Washington, D. C.

THE INTERNATIONAL ASSOCIATION OF RAILWAY ESPERANTISTS.

The progress of the Esperanto movement among railroad employees during the past year has been exceptionally encouraging. In Europe the membership of the Railway Association has been increased steadily by the addition of railroad employees of every class from every section of the continent, and a little magazine devoted entirely to railroad affairs is now being published bi-monthly in Paris, France.

America is behind in the movement, and this article is written for the purpose of insistently asking that every railroad employee in America who reads this, immediately drop me a line, that I may get in touch with him relative to the plans of the association and the part he can play in its development.

I attempted to start the railroad Esperanto movement over a year ago, but for lack of time soon had to abandon it entirely. The American territory is so vast that we need as many sectional representatives as possible, who will handle things themselves in their district, and report direct to headquarters in France, and I shall devote as much spare time as possible in the next few months toward

enlisting all the railroad men I can find in the Western Hemisphere who are interested in Esperanto.

The Railway Association now embraces all the principle European countries, Japan, India, America, etc. Briefly summarized, the aims of the association are as follows:

- 1.—Propaganda of the Zamenhof Esperanto among the railroad men of all countries.
- 2.—To compile a special technical dictionary of the profession, which, after its completion, is to be issued by the association.
- 3.—To encourage the interchange of professional ideas among railroad men of different nationalities.
- 4.—To issue each year a directory of railway Esperantists.
- 5.—To urge the members to attend the Esperanto Congresses, as they can so greatly help in facilitating travel arrangements of the foreign visitors.

I trust to hear from a large number of railroad men at an early date.

R. H. WELLS,
403 Polk Street,
Marietta, Ga.

INTERNA CIA LIGO DE POSTOFICISTOJ

Fondigis en Dresdeno "Internacia Ligo de Postoficistoj," kiu celas kunligi ĉiujn esperantistajn kolegojn de ĉiuj landoj, ĉar per speciala ligo de postistoj la registaroj pli volonte donos al ni la permeson porti sur nia uniformo la esperantan signon. La I. L. de P. eldonos speciale presitan gazeton kun titolo "Poŝta Esperantisto," en kiu ĝi intencas publikigi ĉion, kio interesas Esperanton kaj la poŝton. Precipe ni

petas, nin informi pri ĉiu speciala kurso por postistoj, kaj nomi al ni la nomojn kaj detalajn adresojn de ĉiuj postistoj esperantistaj, por ke ni povu ilin gajni por nia Ligo. Kolegoj de ĉiuj ŝtatoj, aligu tuj nian ligon, kaj postulu senpage nian regularon kaj provnumeron de nia ligorgano.

Adresu: Sro. Paul Schmidt, Herbertstr. 23, Dresden-Lobt, Germany.

END OF OFFICIAL COMMUNICATIONS

THE SEVENTH INTERNATIONAL ESPERANTO CONGRESS

CONCERNING the Literary Contest at the coming international congress, the following themes and prizes are announced:

"Historio de Esperanto," about 20 pages; first prize, 40 Sm., second prize, 20 Sm. Offered by the Local Organizing Committee.

"Originala Novelo," about 12 pages; Prize, 20 Sm. Offered by the editorial staff of *Belga Esperantisto*.

"Pri la Utileco de Esperanto por la Komerco; kiel enkonduki la uzadon de nia lingvo en la komercajn rilatojn," about 5 pages; prize, 20 Sm. Offered by the Antwerpena Grupo Esperantista.

"Pri la Utileco de Esperanto por la laboristoj; kiel enkonduki la uzadon de nia lingvo en la laboristaron." Prize, 20 Sm. Offered by *La Verda Stelo*.

"La Malnova Flandra Pentrista Skolo." Prize, 12 Sm. Offered by Sro. Frans Schoefs.

The rules of the contest will be made public later. The size of the pages mentioned in the above list is eight by four inches, but it is not indicated whether printed or typewritten pages are intended.

The congress ticket, which should be purchased without delay, costs 5 Sm. (\$2.50). Seats for the presentation of the play "Kaatje" cost only .40 and .20 Sm., according to the seat chosen. Room and board for five consecutive days may be obtained at the following three grades: first-class, 30 Sm., second, 20 Sm., third, 15 Sm., fourth, 12 Sm. Rooms with breakfast only may be obtained at lower rates. The organizing committee will make arrangements in advance for all who send the necessary sum at once.

Congress postcards may be obtained with either a plan of the central portion of Antwerp on them, or portrait of the organizing committee, at .22 Sm. per

dozen. Congress stamps of the designs called (for convenience) B and C cost .40 Sm. per hundred. All of design A are sold out in Antwerp, but several thousand which were sent on to Washington at the time of the Sixth Congress last August are at the Esperanto Office in Washington, awaiting orders from Antwerp as to the disposition desired of these by the organizing committee for the Seventh Congress. Although it is quite possible that a letter answering the inquiry about these has gone astray, it is also quite easy to understand that the whole matter was overlooked by the committee, whose task of preparing for an international congress grows more arduous each year, as the congresses increase in importance.

A suggestion that is attractive is made by Sino. Marie Hankel through the "*Esperantista Gazetaro*." This is, that all who attend the congress have made for the occasion special visiting cards, which will bear not only the name but a tiny photograph, so that all who become friends at the congress may exchange this satisfactory sort of souvenir, instead of merely having a more or less illegible autograph, and being forced to depend upon memory alone to attach the right names to the right faces.

In this connection the attention of all who contemplate going to the Seventh International Esperanto Congress, but have not yet made arrangements to do so, is called to the party of Esperantists, called the "Nordamerika Karavano," which is being made up for this delightful trip. Details of the itinerary, cost, etc., are given in the articles entitled "On to Antwerp," in the January *AMERIKA ESPERANTISTO*, and "La Nordamerika Karavano," in the March *AMERIKA ESPERANTISTO*. A few places are still available.

FOR THE BEGINNER

Please discuss the Esperanto rendering of the English word "as," in its various meanings.

There is a demonstrative meaning to this word, in which it is synonymous with "so," and also a relative meaning, in which it must be rendered by a "relative" word, that is by some one of the series beginning with *k* in Esperanto. The demonstrative and relative adverbs equivalent to the English are in Esperanto *tiel* and *kiel* respectively, and these two distinct words should not be confused in use, any more than the equivalents for "that" and "who, which," should be confused in translation. Some examples of the use of these two words are:

Li estas tiel lerta, kiel vi, he is as clever as you (he is clever in-that-degree, in which degree you are clever).

Cu vi estas tiel malsata, kiel mi? Are you so hungry (hungry to that degree) as I (to which degree I am)?

Mi parolos tiel, kiel vi volas, I will talk in that way, in which (way) you wish; i. e., I will talk as you wish me to.

Li ne vidis vin tiel akurate, kiel min, he did not see you as (so) punctually, as (he saw) me.

The same general difference should be made in the use of the demonstrative and relative adverbs *tiom* and *kiom*, respectively, since the word "as" must generally be used in translating them. Some examples of their use are:

Mi prenis tiom, kiom mi povis, I took as much (that amount) as (which quantity) I could.

Mi havas tiom da mono, kiom vi, I have as much money, as you (I have that amount, which-amount you have).

The use of "as" which seems to lead the beginner most astray, however, in his Esperanto rendition of it, is that which has an adjectival sense, or is so connected with an adjective that a single correlative adjective is enough to translate it in Esperanto. For instance, in the phrase "such a book as you see," the word "as"

is obviously not adverbial, for it refers back to the noun "book," and the phrase might be remodeled thus: "that kind of book, which kind of book you see." The first three words, "that kind of," are rendered in Esperanto by the one demonstrative adjective *tia*, and the words "which kind of" are rendered by the relative adjective *kia*. Since it is a relative, the repetition of the noun "book" is unnecessary, for the avoidance of such repetition is the purpose for which relatives exist, whether they are pronominal, adverbial or adjectival in character. Therefore, putting the words into the grammatical relation and form necessitated by the rest of the sentence, we obtain: *Tia libro, kian vi vidas.* Other examples are:

Tiaj floroj, kiajn vi havas, estas bonodoraj, such flowers, as (that kind of flowers which) you have, are fragrant.

Ni ne vendas tian drapon, kian vi vendas, we do not sell such cloth as (that kind of cloth, which kind) you are ordering.

Mi neniam vidis tian spritalon, kia li, I never saw such a wit as he (is).

Possibly the use of "as" when no demonstrative and relative effect is apparent gives similar trouble in the translation of English sentences. The following examples will give some general hints on this matter:

Kiel vi vidas, li estas kolera, As you see, he is angry.

Dum li marŝis, li parolis al si, as (i. e., while) he walked, he talked to himself.

Tuj kiam li falis, li ekkriis, as soon as (immediately when) he fell, he cried out.

Car vi estas tiel certa pri ĝi, mi ne kontraŭdiros, as (because) you are so certain about it, I will not contradict.

Kiam vi eniris, li vin salutis, as (when) you entered, he greeted you.

Rilate al tio, vi jam scias la faktojn, as to that, you already know the facts.

Li parolas pri la afero kvazaŭ li neniam studis ĝin, he talks about the affair as if he never studied it.

Lerta kvankam li estas, li faras erarojn, clever as he is (although he is clever) he makes mistakes.

PRI LA ANGLA LINGVO.

LA PREZIDANTO de la angla "Simplified Spelling Board" (komitato pri simpla ortografio) estas dirinta jene: "Se estos lingve tutmonda, ĝi estos la angla. Tio estas certa. Se ne la angla, ne estos lingvo tutmonda."

Nu, ĉar la ĉefa subtenanto, se ne la kreinto, de la nomita komitato estas la konata filantropo, Andrew Carnegie, oni rajtas supozi ke la vortoj supre cititaj esprimas la opinion de la fama ŝtalfabrikisto kaj bonfaranto mem. Sinjoro Carnegie laboras multe por la universala bono. Speciale por daŭra paco inter la nacioj de la mondo li klopodas, do ne estas mirinde ke li rimarkas la premantan bezonon de unu komuna lingvo en ĉiuj rilatoj internaciaj. Kvankam li ne propagandas Esperanton, tio, kion oni nomas la "esperantismo," estas en la koro de filantropo Carnegie. Nur per la vojo al la celo li diferencas de tiuj, kiuj portas la verdan stelon. Sed kvankam la esperantistoj devas estimi lin kiel bonfarantan viron, kaj kiel preskaŭ-samideanon, ĉu ili povas konsideri lin serioze kiel enkondukanton de lingvo internacia?

Kial li elektis la anglan? Ĉu la fakto ke li naskiĝis de angle-parolantaj gepatroj influis lin? Aŭ ĉu la meritoj de la lingvo angla, antaŭ ĉiuj ceteraj lingvoj, altiras lian atenton? Kiel ajn tio okazis, Sinjoro Carnegie bone scias ke la lingvo de la senmorta Shakespeare ne taŭgas en la nuna tempo por ĝia de li destinita rolo, kaj tial li grandanime estas entrepreninta la loman komplikan taskon perfektigi la lingvon, ĝis plena preteco por universala alprenado.

La unua paŝo en la afero estas grade korekti la ortografion. Jen la kialo de

ABOUT THE ENGLISH LANGUAGE

THE PRESIDENT of the English "Simplified Spelling Board" (committee for simple orthography) has spoken as follows: "If there is to be a universal language, it will be English. That is certain. If not the English, there will not be a universal language."

Well, since the chief supporter, if not the creator, of the committee mentioned, is the known philanthropist, Andrew Carnegie, one has a right to suppose that the words quoted above express the opinion of the famous steel manufacturer and benefactor himself. Mr. Carnegie labors much for the universal good. Especially for lasting peace among the nations of the world he is striving, so it is not to be wondered at that he notices the pressing need of one common language in all international relations. Although he does not do propaganda work for Esperanto, that which people call "Esperantism" is in the heart of the philanthropist Carnegie. Only in the way to the goal does he differ from those who wear the green star. But although the Esperantists must esteem him as a man who is a benefactor, and as almost a man of the same idea as their own, can they consider him seriously as the introducer of an international language?

Why did he choose the English? Did the fact that he was born of English-speaking parents influence him? Or do the merits of the English language, before all other languages, attract his attention? However that happened, Mr. Carnegie well knows that the language of the immortal Shakespeare does not suit in the present time for the role destined for it by him, and therefore he has magnanimously undertaken the somewhat complicated task of perfecting the language, up to full readiness for universal adoption.

The first step in the matter is gradually to correct the orthography. That is the

la aludita komitato. Post kiam tiu respektinda komitato kontentige estos fininta sian ekskluzivan taskon, devos esti starigita komitato pri unueco en la angla prononcado, kaj tiel plu, ĝis fine ekzistos komitato por eltrovi logikan bazon de angla vortfarado.

Nun, supozu ke per forta streĉado de la imago ni prezentu al ni la okazajn de tiu tago, necese lom malproksima, kiam la perfektigita angla lingvo estos proponita al la nacioj kiel interkomprenilo komuna por ĉiuj. Per la historio de la Zamenhofa lingvo, oni facile povas konjektion, kio nepre okazos. Ĉiu franco ek-krios kontraŭ la angla "r," dirante ke ĝi estas neelparolebla; la germanoj same agos pri "th." Kelkaj homoj asertos ke la vivo estas tro mallonga por uzi triliterajn konjunkciojn. Kaj mirinde ja estas, se neniu fervora studento de la internacilingva problemo deklarus ke la lingvo neniam taŝgos sen multenombra formo por la artikolo kaj por "vi." Estas ankaŭ partianoj de novaj afiksoj, kiuj volos enŝovi "oz," ekzemple, por doni pli multe da precizeco; kaj tiel plu, senfine.

Unuanime, tamen, ĉiuj sugestiantoj insistus pri lasta komitato, tre reformema kaj tre agema. Tia komitato devus forigi "th" el la lingvo, tiel, ke "path" fariĝus "pat." "W" ankaŭ malaperus, ĉar estas en la mondo presejoj sen tia preslittero; kaj "c" devus cedi sian lokon al "z." "You" en la multenombro devus preni la multenombrian finigon, fariĝante "yous."

Ho, Sinjoro Andrew Carnegie, kaj vi, la prezidanto de lia respektinda komitato, por atingi la celon tiel karan al ĉiu pensanta homo, vi sekvas stonplenan voje-ton, aŭ laŭ la plibonigita angla: "yous follo stonozy pat."

M. F. JAMES.

reason for the committee alluded to. After that respectable committee will have finished its exclusive task, there will have to be established a committee on unity in the English pronunciation, and so forth, until finally there will exist a committee to discover a logical basis of English word-formation.

Now, suppose that by a forcible stretching of the imagination we present to ourselves the occurrences of that day, necessarily somewhat remote, when the perfected English language will be proposed to the nations as a means of intercommunication common to all. By the history of the language of Zamenhof, we can easily conjecture that which will take place. Every Frenchman will cry out against the English "r," saying that it is impossible of pronunciation; the Germans will act likewise about "th." Some people will assert that life is too short to use conjunctions which contain three letters. And it would be marvellous, indeed, if no fervent student of the problem of international language should declare that the language will never do without a plural form for the article and for "you." There will also be partisans of new affixes, who will wish to force in "oz," for example, to give more precision, and so on, without end. Unanimously, however, all who make suggestions would insist upon a last committee, much inclined towards reforms and very active. Such a committee would have to take away "th" from the language, in such a way that "path" would become "pat." "W" would also disappear, for there are in the world printing establishments without that letter; and "c" would have to yield its place to "z." "You" in the plural would have to take the plural ending, becoming "yous."

Oh, Mr. Carnegie, and you, the president of this respectable committee, to attain the goal so dear to every thinking man, you are following a stony path, or, in accordance with the simplified English, "yous follo stonozy pat."

INTERNACIA AFERO

LA TUTA AFERO okazis pro tio, ke en la fruaj tagoj de novanglia enloĝado, la tiamaj hejmsercantoj, enmigrante de multaj diversaj landoj kaj urboj de la malnova mondo, nomis la ĵus fonditajn vilaĝojn kaj urbetojn laŭ la nomoj de eŭropaj urboj aŭ landoj, ĉu pro amo al la antaŭa patrolando, ĉu pro io alia sentimentala. Tial, ni nun havas en Usono nian Londonon, Berlinon, Lisabonon, Atenon, Palermon, Romon, k. t. p. Kutime, ju pli malgranda la urbo aŭ vilaĝo, des pli pretendema la nomo.

Nu, en unu el tiuj urbetoj, nomita "Norway" (Norvegujo), loĝis iu bela fraŭlino dudekjara, super la meza alteco, kiu havis amason da blondaj haroj, okulojn tiel bluajn kiel la ĉielo mem, kaj karakteron tiel amindan, kiel ŝia vizaĝo estis bela. Antaŭ kelkaj jaroj, kiam ŝi estis studentino, ŝi interesiĝis pri Esperanto, fariĝis tre lerta, kaj krom privata korespondado kun multe da samideanoj en diversaj anguloj de la mondo, ŝi eĉ verkis kelkajn bonegajn artikolojn kaj rakontojn por iuj gazetoj. Same kiel multaj aliaj dudekjaraj fraŭlinoj, ŝi estis iomete romantika, kaj, leginte pri multaj internaciaj edziĝoj, kiuj ŝuldis sian komencon al la lingvo Esperanto, ŝi ankaŭ revis pri bela junulo, kiu, le trans la oceano, nur atendas la okazon meti sian koron ĉe ŝiajn piedojn. Tiam ŝi revis pri la afero ke fine ŝi eĉ same sonĝis, kaj ĝusta bildo de la elektota junulo sin prezentis antaŭ ŝiajn spiritalajn okulojn.

Alproksimiĝis la "Sesa," kaj pli vivaj estis la revoj kaj sonĝoj. Apenaŭ ŝi povis atendi la vojaĝtagon, kaj enuis je la ĉiutaga rutino de la lernejo, kie ŝi estis instruistino. Fine, tamen, alvenis la tage de ŝia foriro al la longe atendita kongreso. Ĉe Bostono ŝi renkontis ceterajn el la novangluja pilgrimantaro, kaj pli forte batis ŝia koro kiam ŝi vidis la verdan stejon kaj aŭdis la amatan lingvon.

Post unuhora veturado en hom varma vagonaro, oni iris sur la luksan vaporsipon kiu portos la vojaĝantojn al Nova Jorko. Kiam aŭ kie en la tuta mondo ŝam troviĝis tiel feliĉa grupo? Kolektiĝinte

sur la ferdeko, sub flirtanta flago, ventumata de dolĉa oceana bloveto, oni rigardis la malaperantan bordon, meze de gajaj kantoj. La ceteraj pasaĝeroj scivole, eĉ envieme, rigardis la entuziasmulojn kaj staris apude por aŭskulti la strangan babildadon. Kiam vesperiĝis, la lunradioj aldonis belecon al la jam bela vidaĵo, kaj je malfrua horo la grupo nevolonte disiĝis por sonĝi pri la venonta plezuro,—nia fraŭlino, kompreneble, sonĝis pri la renkontota junulo.

La sekvintan tagon, oni renkontis en la stacidomo la eŭropajn samideanojn, kaj tiujn el diversaj urboj de Usono. Rigardante la kosmopolitan amason, nia fraŭlino apenaŭ povis kredi al siaj okuloj, ĉar jen staris la junulo de ŝiaj revoj kaj sonĝoj, altkreska, iomete brunvizaĝa, kun nigraj haroj kaj lipharoj, ja similaĵo al dio, kaj preskaŭ perfekta reproduktaĵo de la bildo, kiu tiel ofte dum la pasintaj semajnoj sin prezentis al ŝia fantazio. Li ne vidis ŝin ĝis kiam oni sidigis en la tramveturilo, kaj tiam, ĉu laŭ ŝanco, ĉu pro la fatalo, kiu kunigas junulojn kaj junulinojn eĉ el la plej malproksimaj lokoj, li sin trovis sur seĝo apud ŝi. Iliaj rigardoj reciproke sin renkontis, kaj ambaŭ gejunuloj sentis momentan embarason,—sed nur momentan. Ĉar ili estas anoj de unu granda familio, ne bezonante ceremonian inter prezentadon, ili baldaŭ estis babilantaj per la amata lingvo, kiu forigas la malhelpon de malsama nacieco. Ŝi sciigis ke li loĝas en Parizo, kaj tial ke en la lernejo ŝi ne tute venkis la francan lingvon, ŝi ne konfesis ke ŝi eĉ iomete studis ĝin. Siavice sciiginte ke ŝi venis el Norvegujo, li kompreneble ne ŝi penis paroli per ŝia lingvo. Je tia vojaĝo, kun tia celo, estus des pli ne taŭge ke oni parolu ian ajn alian lingvon krom Esperanton. Dirinte al ŝi ke li estas kuracisto, li parolis al ŝi pri sia studado ĉe eŭropa universitato. Ŝia patro estis ankaŭ kuracisto, tial ŝi bone povis simpatii kun li pri ŝia profesia laboro, konante la ĝojojn kaj malhelpojn de la sindonema vivo, kia estas tiu de la medicina doktoro.

De ĝenerala interparolado grade trafinte

interŝanĝon de pli intimaj ideoj, ili ekscias ke ili havas multajn samajn ŝatojn kaj malsatojn. Ja tro rapide pasis la vojaĝo al la ĉefurbo, kaj la veturado al la akceptejo, kaj baldaŭ estis necese disliĝi por serĉi la loĝejojn; sed antaŭe ili aranĝis rendevuon vesperan ĉe la akceptejo, por ĝui kune la vesperan programon. Kiu povus priskribi tiun feliĉan tempon? Certe ne mi,—nek la sekvintajn tagojn kaj vesperojn, dum kiuj la du gejunuloj preskaŭ ĉiam estis kune. Kio ili estas, vi, kiuj estas junaj, bone scias. Ankaŭ vi, kiuj estas maljunaj, devus rememori vian propran junecon. Ĉielo ne estas pli bela al la okuloj de la fidelulo ol estis la kongresurbo al niaj gejunuloj. Kune ili esploris la belaĵojn de la belega urbo, kaj ĉeestis la kunvenojn de la kongreso. Ili ne parolis pri amo, tamen ambaŭ scias kia estas la allogo.

Tiamaniere progresis la afero ĝis la vespero de la teatraĵo. Tiam, vidinte la amindumadon de Orlando kaj Rozalindo, kaj helpate de la ensorĉado de la lunradloj, la junulo malfermis al nia fraŭlino sian koron,—ankaŭ sian buŝon,—dum la reira promenado. Tio, kion li diris, estas nek mia afero, nek la via. Sufiĉas diri ke, antaŭ ol disliĝi, ili estis jam geŝanĉoj. Unu sola afero maltrankviligis la koron de la fraŭlino. Komprenoble estos necese forlasi sian patrolandon, por partopreni lian vivlaboron. Malgraŭ ŝia amo al li, malgraŭ ŝiaj altaj ideoj pri la sennacieco de esperantismo, ŝi ne povis pensi pri la forlasota Novanglujo, sen nevolaj larmoj en siaj okuloj. Tiujn larmojn ŝi kaŝis al li, sed per la simpatio, kiun havas amanto, li sentis ŝian malĝojon. "Karulino mia," li diris, "mi ne deziras vin forporti de via hejmlando, tamen sen vi mia vivo estus tute malplena. Per mia zorgo mi penos ke vi forgesu pri la perdo, kaj vere mi faros mian landon la via, kaj mian nacian via nacio."

Brave ŝi respondis, "Via lando estu la mia, kaj via popolo fariĝu mia popolo."

Ili decidis diri nenion pri la fianĉiĝo ĝis la reiro al Nova Jorko; sed tion, kion ili ne konfesis, la ceteraj homoj povis diveni,—almenaŭ, la plej junaj el la cete-

raj. Kaj efektive, mi opinias ke eĉ la pli maljunaj kongresanoj povis iomete rimarki la enamigon.

Nu, la glora semajno finiĝis, oni diris la "ĝis revido," kaj ree eniris la vagonaron por la hejmvveno. Inter la vojaĝantoj estis mezaga sinjoro, ofte senĉapela, sur kies afabla vizaĝo restis ĉiam loma rideto, el kies lipoj fluus la belaj esperantaj vortoj, same, kiel mielo el mielĉeloj. Dum la tuta kongreso, la novanglanoj sin turnis al li por ĉiaspeca helpo kaj konsilo; ne sole la usonanoj sed ankaŭ la fremduloj baldaŭ sentis ke kiam ili trarigardas liajn ororandajn okulvitrojn, ili enrigardas la okulojn de unu el la plej bone amataj kaj plej bonkoraj el la usona esperantistaro. Vi bone konas lin, se vi iam ĉeestis gravan kunvenon de esperantisto en nia lando. Vi eĉ eble renkontis lin ĉe antaŭa internacia kongreso. Ĉar li estas tia amiko al nia universala frataro, tute dece kaj tute nature estas ke niaj geamantoj unue konfesu al li sian reciprokajn enamigon. Tial, apartigante lin de la amaso, ili klarigis al li siajn esperojn kaj planojn pri la estonta kunvivo. La junulo komencis esprimi bedaŭron ke li forrabos de ŝia hejmo tiel belan floron, sed ekhaltis, ĉar la apenaŭ videbla rideto sur la vizaĝo de Sro.—(mi preskaŭ parolis lian nomon!) fariĝis efektiva rideto, tiam rido, fine preskaŭ ridego. Al la mirigita junulo li rapidis diri:

"Ne permesu ke tiu afero vin ĝenu! Vi estas samnaciaĵoj, eĉ samŝtatanoj!"

Kaj tio estis ja vera, ĉar, pro tiu fakto, kiun mi jam rememorigis ĉe la komenco de mia rakonto, la "Norvegujo" de la fraŭlino kaj la gaja "Parizo" de la junule estas efektive du urbetoj en la ŝtato Maine.

Ĉu nia romantika fraŭlino estis tute nekonsolebla pro tio? Kiu povas scii? Tamen, mi kredas ke ne,—almenaŭ, se oni povas juĝi laŭ ŝia kontenta vizaĝo.

Baldaŭ okazos edziĝo en iu novangla urbeto. Por ke la internacieco ne tute manku, oni diras ke iu pastro, kiu bone konas la lingvon, elparolos per nia amata Esperanto la solenajn edzigaĵajn vortojn.

C. H. FESSENDEN.

FRIULLANDO

FRIULLANDO estas la ekstreme nordorienta parto de Italujo: unu kvinonó da ĝi apartenas ankoraŭ al Aŭstrujo. Alpoj kronas ĝian kapon per ĉiam verdriĉaj arbaroj, riveroj ĝin ĉie akvumas, kaj ĝi banas siajn piedojn en la Adriatika maro. Laŭ grandeco kaj formo ĝi tute similas al Montenegro.

Nia popolo estas serioza, inteligenta, malfacile entuziasma por novaj teorioj. Oni povas prediki al friulanoj dek jarojn: ili atente kaj ĝentile aŭskultas, tre bone komprenas, eĉ scias rediri tutan paroladon, sed ili tute ne moviĝos por fari tion, kion vi diras, se ili ne vidas utilon moralan, religian kaj monan.

Nia malgranda patrujo ne plu sufiĉos al ni; Pro tio ĉiutage friulanoj centope, milope elmigras alilanden, precipe al germanoj popoloj, aŭ al Ameriko, kie ili laboras dum kelkaj monatoj, eĉ dum jaroj, kaj ofte poste revenas kun ŝparaĵo al la patrujo, aĉetas kampojn, konstruas dometojn, kaj preskaŭ ĉiuj estas malgrandaj rentuloj. Tiu, kiu ne posedas almenaŭ dometon kun ĝardeneto, estas malestime nomata "malesperulo."

Ni estas filo de antikvaj romanoj, kaj ni sentas en niaj koroj, de infaneco ĝis la morto, sendifinan bezonan vojaĝadi,— ne kiel riĉuloj, ne kiel trompisto, ne kiel almozuloj (ni tion abomenas), sed kiel fortaj laboristoj. Tial, la plejparto de la publika laboro en Germanujo kaj precipe en Aŭstrujo estas sub la direktado kaj agado de friulanoj.

Ni sentas sendifinan aspiron al plibonigo de nia stato; ni estas veraj pacaj batalantoj de laborado en la tuta mondo; ni portas ĉien la frukton de nia ŝvito, ni sentas nin kreitaj por ĉiam supreniri la monton de plibonigo. En itala militistaro, la plej estimataj estas la friulaj soldatoj.

Niaj praavoj neniam bataladis por okupi aliajn landojn; neniam ili rabis posedaĵojn de aliaj per armiloj: tamen ili ĉiam tiel forte defendis nian patrujon kontraŭ malamiko, ke ili meritis la nomon "gigantoj de Italujo."

Mentoj tre altaj disigas nin norde de

Aŭstrujo. Sur tiuj montoj oni havas tre grandan amason da ligno kaj de konstruaj ŝtonoj. Oni havas riĉegajn paŝtejojn, precipe por tre multe da bovinoj, ŝafinoj kaj kaprinoj, sekve oni havas multe da lakto, fromaĝo, butero; ankaŭ oni havas multajn fruktojn, precipe pemojn, kaŝtanojn, nuksojn, k. t. p. Bedaŭrinde la friula montaro restis preskaŭ izolita, pro manko de fervojoj, eĉ de promenejoj, oni povis tre malfacile elporti ĝiajn riĉajn produktaĵojn. Fine, ĵus oni faris kelkajn kilometrojn da fervojo, per kio nia montaro komencas viviĝi.

La ebenaĵo ne estas malpli interesa. Sur ĝi oni kolektas multe da bonega vino, tritiko, maizo, fazeoloj, pizoj, lupenoj, sekalo, persikej, figoj, ĉerizoj, pomoj, prunoj; oleo preskaŭ tute mankas. Bedaŭrinde, eĉ la plej fruktoportaj lokoj estas sen fervojoj, sen vojoj, sen pontoj. Antaŭ nemultaj jaroj ni havis nur la fervojojn, kiujn lasis al ni Aŭstrujo en 1866. Nun, tamen, oni komencas ion fari ankaŭ por ni. Ĉar ni estas trankvila popolo, kiu nia registaro nin preskaŭ forgesis, kvankam ni pagis impostojn. Fontanafredda, kie mi loĝas, estas sur bela ebenaĵo, unuoran promenadon malproksima de la montoj, kaj trihoran veturadon per fervojo malproksima de la simpatia urbo Venecio.

La maro por ni estas senutila, ĉar ni ne havas havenojn. Italujo havas tiom da havenoj ke tute ne estas necese konstrui havenojn en Friullando; pro tio, nur kelkaj vilaĝoj de fiŝkaptistoj profitas per la maro.

La ĉefa rivero estas Tagliamento (Tajlamenta), kiu naskiĝas sur montoj, ricevas plejparton da montara akvo, kaj rapidege fluas meze de Friullando al la maro. El ĝi oni ricevas multan akvon por akvumi la sekajn lokojn de la lando. La akvo kuras ĉiam laŭ tre pura ŝtonetaĵo, kunrulante marmorŝtonojn, ŝtonojn de multaj koloroj, ŝtonojn kiuj enhavas glimon, kaj ŝtonojn per akriĝi tranĉilojn. En ĝi oni kaptas tre purajn kaj bongustajn fiŝojn. En ĝia fluejo, larĝa eĉ pli ol tri kilometrojn, oni kolektas memkreskantajn

plej bonajn korbojunkojn, ankaŭ ŝtonojn kaj sablon por konstruaĵoj. La rivera akvo enhavas multajn elementojn, precipe kalkajn kaj ferajn. Ĝi estas preskaŭ ĉiam tre pura, same kiel fluanta kristalo, kaj tre saniga. Kiam oni estas laca, precipe pro studado, tiam baninte sin en la rivero oni eliras tute renovigita kaj malpeza kvazaŭ nova forto enirus la korpon.

La friula lingvo estas tre interesa por angloj, francoj, hispanoj, portugaloj, havante multajn vortojn tute similajn al iliaj lingvoj; sed precipe ĝi estas interesa por esperantistoj, ĉar ĝi enhavas la

infinitivan finon -i, kaj multajn vortojn tute esperantajn. Jen nur kelkaj: agi, bati, kredi, fini, meti, plui, ridi, vendi, vivi, k. t. p. Komparu ankaŭ la jenajn vortojn kun la esperantaj vortoj en parentezoj: kori (kuri), atinti (atenti), gloti (gluti), piardi (perdi), risplundi (resplendi), vinci (venki), kuzi (kudri), k. t. p. Mia gramatiko kun ekzercaro kaj friula-esperanta vortareto estas nun presata, de Sro. Claudius Colas, en Parizo.

Pastro Jakobo Bianchini,
Fontanafredda de Pordenone,
Udine, Italujo.

KIE VIRINOJ REGAS.

S LA anglaj "suffragettes" (feministoj) povus sekvi la ekzemplon donitan antaŭ kelkaj jarcentoj de la virinoj de la *hopi'aj* indianoj, en sudokcidenta Usono, la memelektitaj regantoj de la kreitaro baldaŭ estus devigitaj demeti la regecon.

Iam, diras tradicio, la virinoj *hopi'aj* enuis je vira tiraneco kaj faris strikon, forirante al malproksima kaj preskaŭ neatingebla monteto. Tiun ĉi forestadon la viroj sufiĉe longe suferis, tiam komencis fari proponojn por ilin revenigi. Al ĉiuj ĉi proponoj la virinoj redonis unu solan respondon. Ili konsentos reveni al la hejmo nur se oni permesos ke ili regu la domon. Tion ĉi la viroj devis fine akcepti.

Kiom da jarcentoj jam pasis depost tiu okazo, neniuj povas diri. Tamen, en ĉi tiuj strangaj vilaĝoj sur la montetoj de Arizona, la virinoj ankoraŭ regas, kaj la viroj estas regataj. En ĉiuj aliaj gentoj de sovaĝuloj amerikaj, la virino estas kvazaŭ sargobesto, edukite por labori en tuta sklaveco pro sia ĉasanta kaj militema edzo malhumila. En la *hopi'aj* vilaĝoj la ordinarnaj interrilatoj de la seksoj estas renversitaj. La viroj faras la plej malagrablan laboron de la domo, zorgas pri la infanetoj, laboras en la kampoj, teksas vestojn kaj ceremonialajn robojn, kaj alie agas kiel la virinoj ordonas. La belan artan laboron de la *Hopi'aj* — korbfabrikadon kaj potfaradon — faras sole la virinoj. Eĉ la plej kara rajto de ailandaj viroj, nome, la edziĝa prepeno, tie apartenas al la virinoj. Kiam ajn fraŭlino elektas sian

estontan edzon, ŝi parolas pri tio al la patrino de la junulo. Se la patrino volas sin akcepti por bofilino, tion ŝi faras senprokraste, eĉ kvankam la viro tute ne volus edziĝi. Oni ridus je la ideo ke oni devus prizorgi liajn dezirojn.

Nepre tiu ĉi stato produktas strangajn rezultatojn socialajn. La *hopi'aj* viroj ĉiam estis konataj kiel nebravaĵaj militantoj. En sia daŭra militado kontraŭ la "navahaj" indianoj, ili ĉiam estis venkataj. Eĉ sian ekzistadon ili ŝuldis al la nevenkebla pozicio de siaj vilaĝoj. La navahoj malestime nomas ilin "Moki," kiu signifas "mortintojn." (Ilia korekta nomo "Hopi" signifas "pacemulojn.")

La viroj de la *hopi'aj* vilaĝoj estas korpe kaj intelekte malgranduloj. Tre malsimilaj al ili estas la muskolaj, fortaj kaj graciaj virinoj, kun figuroj tiaj, kiajn Diano la Ĉasistino envidus, kaj ofte havante belecon de vizaĝo, kiu vere mirigas la rigardanton, se li estas jam vidinta nur la virinojn platvizaĝajn de la ebenajaj gentoj.

Proksima rigardo al la *hopi'aj* indianoj klare pruvas ke la pentristoj de la humorajaj ĵurnaloj, kiuj penas montri la interrilatojn de la seksoj kiam la virino fine regos, estis multe pli pravaj ol ili mem scias. Je la humilaj edzoj *hopi'aj* vidiĝas multaj signoj de korpa kaj intelekta degenerado. Ili estas kvazaŭe la malplej bonaj imitaĵoj, de viroj, kiujn oni povas trovi inter la sovaĝuloj amerikaj. Kontraŭe, la virinoj estas la plej belaj, lernejoj, kaj agrablaj el sia gentaro.

El la angla tradukis

J. C. Snyder.

NOVA PRUVO PRI ESPERANTO

Kun granda plezuro ni presigas la jenan interesan sciligon el Francujo pri Esperanto, ricevitan de Barono de Menil, unu el la kunlaborantoj de AMERIKA ESPERANTISTO:

Kara Samideano,

Bonvole, mi petas, konigi al viaj legantoj la jenan sciligon: Novan triumfon de Esperanto okazigis la eksperimento farita de l' grava pariza ĵurnalo "Excelsior." Originala teksto de la famekonata literaturisto Sro. Hebel Hermant estis tradukita de rusa, angla, itala, angla, hispana, germana kaj esperantista tradukistoj, kaj poste retradukita francan. Kiam oni kun-

komparis la francajn tekstojn, tiamaniere retradukitajn, kun la originala teksto, oni konstatis, ke la retraduko per Esperanto estis la plej fidela, kaj redonis preskaŭ laŭvorte la unuan tekston. La eksperimento estas nekontraŭdirebla pruvo de la fleksebleco de Esperanto kiel tradukilo. Al Sroj. C. Bourlet kaj C. Aymonier, kiuj plej perfekte plenumis tiun gravan taskon, ni ŝuldas tiun novan sukceson de la mirinde belega lingvo elpensita de nia kara Majstro, Dro. Zamenhof.

Tutkore via

F. de Menil.

LA VAGISTO.

Ho! Vagisto estas mi,
Tra la mondo vagas mi;
Gaja kaj feliĉa,
Oifonul' malriĉa,
Vojoreĝo estas mi!

Ne havas mi manĝaĵon,
Ne trinkas mi trinkaĵon;
Ventre ja malplena,
Sorto tamen bona,
Ne sentas mi ĝenaĵon.

Kiam morton trovos mi,
Tiam trans la tombon mi
Portos al ĉielo
(Kiel eĉ nobelo)
Ja nenion ajn kun mi!

W. H. Fox.

LA GLACIA KAVERNO.

Apud la vilaĝeto, Sweden Valley, Pa., kie mi loĝas, troviĝas unu el la plej mirindaj kuriozaĵoj naturaj en la mondo. Scienculoj el ĉiuj partoj de Usono, ankaŭ el diversaj fremdaj landoj, jam vizitis kaj ekzamenis ĝin, sed ili ankoraŭ ne povas sugestii kredeblan klarigon pri la afero. Oni nomas ĝin la "glacia kaverno" de Sweden Valley. Jen sekvas mallonga kaj nesclena priskribo pri ĝi:

Ĝi estas kavo, profunda proksimume sep metrojn, fosita de homo kiu serĉis oron kaj arĝenton. El la fundo kaj flankoj, kiuj konsistas el disrompita roko, eliras fluo de malvarma aero, kiu somere havas temperaturon iom malpli altan

ol nulo (centigrada); sed vintre la temperaturo estas iom pli alta ol nulo. Glacio formiĝas dum la varmaj monatoj, kaj fluidiĝas dum la malvarmaj monatoj. Eble la plej kurioza eco estas, ke ju pli varma la temperaturo estas ekstere, des pli rapide formiĝas glacio en la kaverno. Kontraŭe, ju pli malvarma estas la ekstera temperaturo, des pli rapide fluidiĝas la glacio en la kaverno. Dum la vintraj monatoj, oni ne trovas glacieron kaj neĝon en la kaverno; sed glacio komencas formiĝi en la monato majo, kaj tute malaperas en novembro.

Eble la supredonita priskribo ŝajnas nekredebla, tamen ĝi estas ĉiel tute vera.

A. N. Coons.

KANTON MI KANTAS.

Kiam en la printempo alvenas verdaĵo,
Aŭ somero nin plaĉas per bela brilaĵo,
Aŭ ĉio kovriĝas per vintra blankaĵo,
Kanton mi kantas.

Kiam Sorto al lando tutfremda min gvidas,
Ĉu Naturon ĉu templon klasikan mi vidas,
Aŭ ĉu en la hejmo la propra mi sidas,
Kanton mi kantas.

Kiam goj' kaj feliĉo plenigas la horon,
Aŭ akraj doloroj premeĝas la koron,
Ĉu bone aŭ ne mi elfaras laboron,
Kanton mi kantas.

Se mia kanteto plezuron donadas,
Aŭ eĉ se neniu plezure aŭdadas,
Ĝi plaĉas al mi kaj min kontentigadas,
Kaj tial mi kantas.

Celia Doerner.